

KERK 2025 – IN KERKORDELIJKE VOORSTELLEN

Deel 1 : regio's en kerkelijke presentie

Rapport van het generale college voor de kerkorde
aan de generale synode

1 INLEIDING

1.1 OPZET VAN DEZE RAPPORTAGE

De generale synode besprak in april 2016 het rapport *Kerk 2025: een stap verder*. De synode besloot het moderamen op te dragen “het generale college voor de kerkorde te verzoeken zo mogelijk reeds in de vergadering van de generale synode van november 2016 met voorstellen tot wijziging van de kerkorde in eerste lezing te komen en voorts een gedetailleerd plan in te dienen waarin per thema wordt aangegeven wanneer en hoe de verschillende onderdelen kunnen worden ingevoerd”.

Met het oog op deze opdracht werd na verleg met het generale college voor de kerkorde een werkgroep kerkorde ingesteld met de opdracht de bedoelde rapportage aan de generale synode voor te bereiden. Van de werkgroep maken deel uit: dhr. D. Baars, dr. J. van Beelen, dr. F.T. Bos, mr. J. Broekhuizen en prof.dr. L.J. Koffeman (voorzitter). Administratieve ondersteuning werd gegeven vanuit het bureau Juridische Zaken, door mevr. D. Haze.

De werkgroep heeft haar bevindingen gepresenteerd aan het college. Het college heeft dit rapport met een aantal wijzigingen, waarover met de werkgroep is overlegd, aanvaard als haar rapport.

Het rapport is thematisch opgezet, en sluit daarin zo dicht mogelijk aan bij de indeling van *Kerk 2025: een stap verder*. Steeds wordt vanuit de synodebesluiten, en tegen de achtergrond van *Kerk 2025* beargumenteerd, of, waarom en in welke zin een kerkordewijziging nodig is, uitlopend op een voorstel voor een nieuwe tekst. Voorts heeft het college als uitgangspunt genomen de fasering die door de regiegroep is ingebracht. Dat betekent dat allereerst de noodzakelijke wijzigingen in de bovenplaatselijke structuur van de kerk – d.w.z. het verdwijnen van de huidige klassicale vergaderingen, en het instellen van elf ‘regionale klassicale vergaderingen – is doordacht. Hoofdstuk 2 gaat dus over ‘de regio’, of (zoals *Kerk 2025: een stap verder* het formuleert) over ‘Kerk zijn met elkaar’, en betreft vooral ordinantie 4. In hoofdstuk 3 komen wijzigingen ten aanzien van de gemeente aan de orde; daarin staat ordinantie 2 centraal.

In een volgend rapport komen in een hoofdstuk een aantal zaken rond de kerkenraad aan de orde, rond ordinantie 3 en 4, en in een ander hoofdstuk de vermogensrechtelijke zaken, en dus vooral ordinantie 11.

1.2 ENKELE ASPECTEN VAN ALGEMENE AARD

Voordat het college ingaat op de genoemde thema’s, wil zij eerst enkele aspecten van meer algemene aard aan de orde stellen. Juist bij het bespreken van specifieke kerkordelijke bepalingen kwamen steeds ook meer algemene vragen naar de bedoeling en reikwijdte van de opdracht naar voren.

Al snel kwam in de werkgroep de vraag aan de orde of het huidige aantal en de huidige structuur van de ordinanties wel gehandhaafd zou kunnen en moeten worden. Een andere indeling van de ‘stof’ in de ordinanties zou te overwegen zijn, bijvoorbeeld door in één ordinantie alles bij elkaar te brengen wat nu nog – in ord. 2, 3, 4 en 11 – verspreid te vinden is over de gemeente, haar kerkenraad en de vermogensrechtelijke aspecten. Daarnaast zou er een ordinantie voor de regio kunnen zijn. Ook kan aan andere en nieuwe generale regelingen gedacht worden. Het college heeft, op voorstel van de werkgroep, er voorshands voor gekozen de huidige structuur te handhaven, maar sluit niet uit dat zij bij het beëindigen van haar werkzaamheden alsnog met een voorstel komt voor een nieuwe ordening van de regelgeving.

De consequentie van de nu gekozen benadering is wel dat in de kerkorde bij nogal wat artikelen ‘vervallen’ zal komen te staan, terwijl elders nieuwe artikelen met a- of b-nummers worden

ingevoegd. Voor de vergelijkbaarheid van de hier gepresenteerde voorstellen met de bestaande regelgeving lijkt dat op dit moment beter.

In het proces rond Kerk 2025 is steeds, terecht, gesteld dat het niet gaat om een nieuwe kerkorde. Er was het college dan ook veel aan gelegen om bij de in Kerk 2025 voorgestelde wijzigingen ten
5 aanzien van de regio juist op dit punt de continuïteit met het verleden te handhaven (zie onder, pag. 7 Samenstelling). Dat neemt niet weg dat sprake is van ingrijpende (voor één lid van het college te ingrijpende) veranderingen in de structuur van de kerk, en daarmee ook in de kerkordelijke regelgeving. Het college meent dat aan het einde van het traject 'Kerk 2025' de vraag beantwoord moet worden, of een nieuwe indeling van de dan bestaande ordinanties en generale regelingen
10 gewenst is.
De synode besloot ook tot 'vereenvoudiging van de regelgeving en het back-to-basics brengen van de kerkorde, alsmede het beheer'. De werkgroep heeft deze uitdaging van meet af aan meegenomen in de bespreking van de afzonderlijke thema's. Een vraag die telkens weer op tafel lag, betrof de verdeling van de regelgeving over ordinanties en generale regelingen. Aanleiding daarvoor is besluit
15 12 van de generale synode: "Om de kerkorde terug te brengen tot het principe van 'back to basics' wordt ervoor gekozen in de ordinanties deze basics in algemene kaderbepalingen vast te leggen en in de generale regelingen de algemeen geldende regels op uitvoeringsniveau te verwoorden". Op zichzelf leidt het verschuiven van bepalingen uit de ordinanties naar generale regelingen niet per se tot vereenvoudiging voor de gebruiker. In eerste instantie betekent het alleen dat de procedure van
20 wijziging simpeler is, omdat vaststelling van een nieuwe tekst in één lezing mogelijk is. Hét criterium voor het plaatsen van een bepaling in de ordinanties moet dan ook zijn dat deze bepaling van zodanig gewicht is dat de synode die niet kan wijzigen zonder daarin de mindere vergaderingen te betrekken. Dat zal in het synodebesluit bedoeld zijn met 'kaderbepalingen'. Maar als kerkenraden steeds moeten bladeren van ordinanties naar generale regelingen, maakt dat het werken met de
25 kerkorde niet eenvoudiger. Het is daarom ook denkbaar belangrijke artikelen in de ordinanties te kopiëren naar (nieuwe) generale regelingen, zodat de kerkenraden in de praktijk kunnen volstaan met het toepassen van de generale regelingen. Het college heeft met deze inzet ingestemd.
Juist bij deze operatie is het van belang dat de mindere vergaderingen ook weten wat in de generale
30 regelingen ontworpen¹. De vaststelling van die teksten dient echter uiteraard pas bij de tweede lezing van de gewijzigde ordinantieteksten aan de orde te komen. Dan is er nog ruimte om op grond van nieuwere inzichten, bijvoorbeeld vanuit de consideraties, de teksten van de generale regelingen verder aan te passen. In een enkel geval volstaat het college met een globale aanduiding van de te concipiëren tekst voor de generale regelingen.
35 Om de nieuwe regelgeving zoals beoogd per 1 januari dan wel 1 mei 2018 te laten ingaan zijn ook overgangsbepalingen van belang. Die dienen, net als ordinantiewijzigingen, in twee lezingen te worden vastgesteld. Het college heeft daaraan derhalve aandacht geschonken.

1.3 VORMGEVING

Bij de tekstvoorstellen worden de oude en nieuwe tekst in kolommen naast elkaar gezet. Een deel
40 van de tekstwijzigingen betreffen vereenvoudiging van de tekst, zonder inhoudelijke wijziging van de regelgeving. Die wijzigingen worden in de tweede kolom cursief aangegeven.
Wijzigingen in de regelgeving worden vet weergegeven.
In een aantal gevallen worden – ter wille van de duidelijkheid – ook ongewijzigde artikelliden opgenomen. Deze worden over beide kolommen afgedrukt.

¹ Op dit moment wordt hieraan gewerkt. Het is nog niet mogelijk deze nu reeds aan te bieden.

2 KERK ZIJN MET ELKAAR – DE REGIO

2.1 KERK 2025

De synode besloot onder dit thema als volgt:

- 5 6. Om gestalte te geven aan het kerk-zijn van de gemeenten met elkaar zullen elf regionale classicaie vergaderingen worden gevormd die zullen toezien op het kerkelijk leven in de classis. Aan deze vergaderingen wordt opgedragen het stimuleren van de ontmoeting van gemeenten en het ondersteunen van gemeenten in hun roeping om van Jezus Christus te getuigen;
- 10 7. Ten behoeve van deze ambtelijke dienst worden de regionale classicaie vergaderingen ondersteund door een vrijgestelde voorzitter, daarin bijgestaan door de voorzitter van het regionale college voor de visitatie;
- 15 8. Gemeenten zijn bevoegd hun eigen structuur in te richten en met andere gemeenten samen te werken binnen bij kerkorde vastgestelde algemene kaders. Bemoeienis van de regionale classicaie vergadering is vereist bij conflicten in en tussen gemeenten.
- 15 In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de volgende zaken aan de orde: de regionale synode, met inbegrip van haar samenstelling, arbeidsveld en werkwijze, de aanduiding en taak van de voorzitter van deze vergadering, de samenwerking van groepen gemeenten binnen de regio (de 'ringen' en werkgemeenschappen), en de positie van de Réunion Wallonne binnen de nieuwe structuur.

2.2 DE REGIONALE CLASSICALE VERGADERING OF 'REGIONALE SYNODE'

20 2.2.1 Naamgeving

Het besluit van de generale synode impliceert dat de huidige 75 classicaie vergaderingen worden vervangen door elf regionale ambtelijke vergaderingen, tot dusver aangeduid als 'regionale classicaie vergaderingen'. Op dit punt heeft het college ook in aanmerking genomen het advies dat vanuit het college voorafgaande aan de vergadering van april 2016 is toegezonden aan de generale synode. De
25 vraag is onder welke naam deze nieuwe ambtelijke vergadering in de kerkorde terecht zou moeten komen.

Het meest voor de hand liggend zou zijn hiervoor de naam 'classicaie vergadering' te handhaven: formeel gaat het immers om niets anders dan een nieuwe indeling van de gemeenten in classicaie vergaderingen, waartoe de kleine synode krachtens ord. 2-20 bevoegd is. De keuze voor 'classicaie vergadering' als de naam voor de nieuwe regionale vergadering in de Protestantse Kerk in Nederland conform *Kerk2025* valt in te zien. Er komt dan iets mee van de oude naam 'classis' in de
30 kerkorganisatie nieuwe stijl. De naam 'regionale synode' zou te veel de sfeer van een synode oproepen die te veraf van de lokale (wijk)gemeenten en (wijk)kerkenraden staan.

35 Het college stelt u voor om niet voor 'classicaie vergadering' te kiezen, hoe verleidelijk en begrijpelijk de keuze voor een dergelijke naam ook mag zijn. Daar zijn verschillende redenen voor. Handhaving van deze naam kan verwarrend zijn, omdat daarmee zou worden miskend dat er nogal wat verandert in samenstelling en taakstelling van deze vergadering. De transformatie die de regionale bestuurslaag in de Protestantse Kerk in Nederland ondergaat, maakt dat de identiteit van
40 de nieuwe regionale bestuursvorm anders wordt. Het is staand gebruik in alle kerken met een presbyteriaal-synodale kerkregering dat de classis of classicaie vergadering bestaat uit afgevaardigden van alle betrokken kerkenraden. Dat zal nu niet langer het geval zijn. Ook het

takenpakket van de nieuwe ambtelijke vergadering is aanmerkelijk omvangrijker dan dat van de klassieke classis: al bij de kerkvereniging van 2004 werden taken van de vroegere provinciale kerkvergaderingen en particuliere of provinciale synoden toebedeeld aan de classische vergadering. Bovendien, de Synode van Emden van 1571 bepaalde dat de classis een gemeenschap van naburige gemeenten was: ‘...sommighe Kerkcken die by een gheleghen zijn...’². Uiteraard, het besef van geografie en mobiliteit was toen anders dan nu. Ook zijn er sindsdien diverse typen van classis geweest, maar ze waren in welke vorm dan ook gemeenschappen van naburige gemeenten. Het valt moeilijk in te zien dat een regionale vergadering conform *Kerk2025* als een gemeenschap van naburige gemeenten moet worden beschouwd. De naam ‘classische vergadering’ of ‘classis’ dekt de ecclesiologische lading niet meer.

Het college handhaaft daarom zijn eerdere suggestie en stelt voor te spreken van de ‘regionale synode’. Daarvoor pleit – naast de bovengenoemde overwegingen - de eenvoud die ligt in de daarmee gegeven vergelijking met én het onderscheid ván de generale synode. Bovendien gaat het hier om een aanduiding die ook in andere kerken met het presbyteriaal-synodale stelsel, bijvoorbeeld in Zuid-Afrika, te vinden is.

Bijkomend voordeel is dat de naam van de regionale colleges gehandhaafd kunnen blijven, en niet gewijzigd hoeven te worden in classische colleges.

Hoe dan ook impliceert de besluitvorming rond Kerk 2025 op dit punt wijziging van de romeinse artikelen. Dat betreft primair artikel VI, waarin ‘classische vergadering(en)’ steeds wordt vervangen door ‘regionale synode(n)’, en ‘classis’ door ‘regio’.

Deze wijziging van de romeinse artikelen werkt ook door in de artikelen XIII lid 2, XVII lid 3 en 4 en XVIII lid 2 en 4. De kerkordebepalingen die specifiek over de classische vergadering gaan (ord. 4-14 t/m 4-21 en ord. 11-11 t/m 11-14) komen hierna nog uitvoerig in beeld.

Verder worden in de volgende ordinantiebepalingen dezelfde wijzigingen doorgevoerd, waarbij tevens ‘breed moderamen’ wordt vervangen door ‘moderamen’:³ ord. 1-4-2, ord. 1-5, ord. 2-5, ord. 2-11, ord. 2-12, ord. 2-13, ord. 2-14, ord. 2-15, ord. 2-16, ord. 2-17, ord. 2-17a, ord. 2-18, ord. 2-18a, ord. 2-19-2, ord. 2-20, ord. 3-4-2, ord. 3-4-7, ord. 3-5, ord. 3-6-1, ord. 3-12, ord. 3-13, ord. 3-14-1, ord. 3-15-1, ord. 3-17-2, ord. 3-18-3, ord. 3-19-1, ord. 3-20-1, ord. 3-22, ord. 3-23, ord. 3-25, ord. 3-26-3, ord. 3-26a, ord. 3-27-4, ord. 3-28, ord. 4-6, ord. 4-7, ord. 4-10-7, ord. 4-11-3, ord. 4-12-2, ord. 4-12a-1, ord. 4-13, de titel van hoofdstuk III boven ord. 4-14, ord. 4-25, ord. 4-26-2, ord. 5-9-3, ord. 10-3, ord. 10-5, ord. 10-7, ord. 10-8, ord. 10-9, ord. 10-10-4, ord. 10-11, ord. 10-13-2, ord. 10-14, ord. 10-15, ord. 11-9-2, ord. 11-21, ord. 11-22, ord. 11-23-4, ord. 11-27, ord. 12-2, ord. 12-3-1, ord. 12-7-9, ord. 12-9-4, ord. 13-15-2, ord. 14-4, ord. 14-5-1 en ord. 14-6-2. Voorts dient ‘classicaal-regionaal overlegorgaan’ te worden gewijzigd in ‘regionale synode’ in de volgende bepalingen: ord. 10-3, ord. 10-8, ord. 11-21, ord. 11-23-4, en ord. 12-2. Ook in ovb. 246 dient eenzelfde wijziging te worden aangebracht. Uiteraard dienen de generale regelingen dienovereenkomstig te worden aangepast. Voor zover de hierboven genoemde teksten in deze rapportage verder niet aan de orde komen, worden de voorstellen van het college geacht deze wijzigingen te impliceren. Alleen de tekst van het centrale romeinse artikel geven we hier wel volledig weer.

40

	Huidige tekst	Voorstel
	Artikel VI	
2	Deze vergaderingen zijn	

² Art. 7 van de Acta van de Synode van Emden van 1571; F.L. Rutgers, Acta van de Nederlandsche synoden der zestiende eeuw, verzameld en uitg. door F.L. Rutgers, 's Gravenhage 1889 (Werken der Marnix-Vereeniging II/3), 58.

³ Indien in een artikel meerdere wijzigingen noodzakelijk zijn, worden de desbetreffende leden niet apart genoemd.

	voor de gemeente de kerkenraad;	
	voor de tot een classis behorende gemeenten de classicale vergadering;	voor de tot een <i>regio</i> behorende gemeenten de <i>regionale synode</i> ;
	voor de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen bovendien de evangelisch-lutherse synode; voor alle gemeenten tezamen en mitsdien voor de gehele kerk de generale synode.	
3	De kerkenraad wordt gevormd door de bij de gemeente dienstdoende predikanten, de ouderlingen en de diakenen.	
	De classicale vergadering wordt gevormd door de afgevaardigde ambtsdragers van de kerkenraden van de tot de classis behorende gemeenten.	De <i>regionale synode</i> wordt gevormd door de ambtsdragers verkozen door de kerkenraden van de tot de <i>regio</i> behorende gemeenten.
	De samenstelling van de evangelisch-lutherse synode geschiedt volgens afzonderlijke daarvoor gestelde regels.	
	De generale synode wordt gevormd door de ambtsdragers afgevaardigd door de classicale vergaderingen en de afgevaardigden van de evangelisch-lutherse synode.	De generale synode wordt gevormd door de ambtsdragers afgevaardigd door de <i>regionale synoden</i> en de afgevaardigden van de evangelisch-lutherse synode.
4	De kerkenraad geeft leiding aan het leven en werken van de gemeente.	
	De classicale vergadering geeft leiding aan het leven en werken van de classis en geeft daarin gestalte aan de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor elkaar en voor de gehele kerk, alsmede aan de verantwoordelijkheid van de kerk voor de gemeenten.	De <i>regionale synode</i> geeft leiding aan het leven en werken van de <i>regio</i> en geeft daarin gestalte aan de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor elkaar en voor de gehele kerk, alsmede aan de verantwoordelijkheid van de kerk voor de gemeenten.
	De evangelisch-lutherse synode geeft leiding aan het leven en werken van de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen en draagt zorg voor het bewaren en aan de gehele kerk dienstbaar maken van de lutherse traditie. De generale synode geeft leiding aan het leven en werken van de kerk in haar geheel.	
9	Een ambtelijke vergadering kan uit haar midden een aantal leden aanwijzen die tezamen een breed ⁴ moderamen vormen waaraan de ambtelijke vergadering de uitoefening van bepaalde bevoegdheden kan delegeren, volgens regels bij ordinantie gesteld.	
10	Voor het verrichten van werkzaamheden die voor een classis, voor de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen of voor de kerk in haar geheel van algemeen belang zijn, kunnen door de betreffende ambtelijke vergaderingen predikanten in algemene dienst worden beroepen dan wel functionarissen worden benoemd, die verbonden worden aan respectievelijk de classis, de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen of de kerk in haar geheel.	Voor het verrichten van werkzaamheden die voor een <i>regio</i> , voor de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen of voor de kerk in haar geheel van algemeen belang zijn, kunnen door de betreffende ambtelijke vergaderingen predikanten in algemene dienst worden beroepen dan wel functionarissen worden benoemd, die verbonden worden aan respectievelijk de <i>regio</i> , de evangelisch-lutherse gemeenten tezamen of de kerk in haar geheel.

⁴ Omdat het in dit lid gaat om een kan-bepaling, hoeft hier niet te worden aangegeven dat de regionale synode geen breed moderamen kent.

--	--	--

De verschuiving van het zwaartepunt in de kerkelijke structuur van de huidige klassicale vergadering naar de nieuwe regionale synode leidt ook tot een aanpassing van ord. 2-20-1, terwijl ord. 4-19 dient te vervallen.

5

	Huidige tekst	Voorstel
	Ord.2-20 Indeling in classes en regionale verbanden	Art. 20 Indeling in regio's
1	De gemeenten worden door de kleine synode samengebracht in classes en de classes ingedeeld in regio's.	De gemeenten worden door de kleine synode samengebracht in [...] regio's.
	Ord.4-19 Samenwerking in een classicaal-regionaal overlegorgaan	vervalt

2.2.2 Samenstelling

In *Kerk 2025*: een stap verder wordt gesteld:

- 10 - de regionale synode is wat omvang betreft groot genoeg om voldoende verscheidenheid en binding met de regio in de afvaardiging te hebben, maar ook klein genoeg om vergaderingen te kunnen houden waarin een echt inhoudelijk gesprek plaatsvindt;
- zij telt in de regel twintig leden;
- zij komt binnen de kaders van kerkorde met een verkiezingsreglement waarbij oog is voor de breedte van de kerk;
- 15 - zij bestaat uit ambtsdragers; kerkleden kunnen in hun eigen gemeente ambtsdrager met bijzondere opdracht worden om afgevaardigd te worden naar de klassicale vergadering;
- de verschillende ambten zijn evenredig vertegenwoordigd;
- ook een spreiding van leeftijden, kerkelijke gezindten en maatschappelijke achtergronden is van belang;
- 20 - aan een regionale synode kunnen, op voorstel van de vergadering, enkele extra leden worden toegevoegd, bijvoorbeeld wanneer er ondervertegenwoordiging van een specifieke groep is;
- ambtsdragers hebben, naar analogie van de generale synode, een zittingstermijn van vijf jaar.

25 Kanttekeningen:

Het college meent dat enige flexibiliteit gewenst is met betrekking tot de omvang van een regionale synode, Zoals het er nu naar uitziet, zal de kleinste regio 150 gemeenten tellen, en de grootste bijna het dubbele, nl. 283. In de grotere regio's kan het wenselijk zijn meer dan twintig ambtsdragers in de regionale synode te verkiezen, om voldoende binding met de regio te houden. Daarom stelt het college voor een minimum van twintig en een maximum van dertig leden vast te stellen. De aanvulling uit de predikanten met bijzondere opdracht dan wel in algemene dienst blijft mogelijk, maar is dan niet meer voorgeschreven, en hun aantal wordt gereduceerd tot één predikant. Het college stelt voor dat lutherse leden van een regionale synode niet worden aangewezen door de evangelisch-lutherse synode (zoals dat nu gold voor het classicaal-regionaal overlegorgaan), maar

door de lutherse gemeenten in de betrokken regio.⁵ Het college acht het vanzelfsprekend dat lutherse gemeenten althans de mogelijkheid hebben een lid uit eigen kring te verkiezen. Omdat de regionale synode als ambtelijke vergadering in de plaats komt van de huidige classicale vergaderingen, is rechtstreekse afvaardiging vanuit de eerstvolgende mindere vergadering niet mogelijk. De classicale vergadering kán dat niet meer doen (behalve bij de eerste verkiezing, te regelen in het kader van de overgangsbepalingen), en als de kerkenraden zouden afvaardigen zouden de regionale synoden onwerkbaar groot worden. Hier vindt onmiskenbaar een breuk met het verleden plaats. Het handhaven van het presbyteriaal-synodale stelsel vereist daarom, naar de overtuiging van het college, dat alle kerkenraden in de regio wel betrokken zijn bij het bepalen van wie deel uitmaken van de regionale synode. In een generale regeling kan dat nader worden uitgewerkt: de kern daarvan is dat alle kerkenraden in de regio de mogelijkheid hebben kandidaten voor een groslijst voor te stellen, en dat de regionale synode op basis daarvan een kieslijst vaststelt. Nader zal kunnen geregeld hoe de regionale synode, b.v. door aanbevelingen, spreiding naar leeftijd enz. kan bevorderen.

Het verdient aanbeveling een model-verkiezingsreglement op te stellen. Dat gemeenteleden eventueel tot ambtsdrager verkozen kunnen worden om verkiesbaar te zijn voor de regionale synode, behoeft niet vastgelegd te worden in de ordinanties. Hier volstaat een bepaling in de generale regeling die zegt dat ook gemeenteleden die geen ambtsdrager zijn, kunnen worden voorgedragen voor verkiezing, op voorwaarde dat zij bereid zijn als ambtsdrager in hun gemeente te worden bevestigd.

De mogelijkheid extra leden toe te voegen – vergelijkbaar met wat in ord. 4-25-5 geregeld is voor de generale synode, behoeft niet te worden ingevoerd wanneer de verkiezingsregeling zelf – zoals hierboven gesuggereerd – de gewenste verscheidenheid al voldoende waarborgt.

	Huidige tekst	Voorstel
	Ord.4-14. Samenstelling	
1	<p>De classicale vergadering wordt gevormd door de afgevaardigde ambtsdragers van de tot de classis behorende gemeenten. De afgevaardigden worden aangewezen door de kerkenraden.</p> <p>Vanuit de gemeenten met wijkgemeenten geschiedt de afvaardiging door de wijkkerkenraden.</p> <p>De classicale vergadering wijst tevens twee leden aan uit de predikanten met bijzondere opdracht en predikanten in algemene dienst die aan een tot de classis behorende gemeente of aan de classis verbonden zijn, dan wel lid zijn van een tot de classis behorende gemeente.</p> <p>(vgl. ord. 4-19-2)</p> <p><i>De evangelisch-lutherse synode kan bovendien een of twee evangelisch-lutherse ambtsdragers die wonen binnen de regio tot lid van het classicaal-regionaal overlegorgaan aanwijzen.</i></p>	<p>De <i>regionale synode</i> wordt gevormd door ten minste 20 en ten hoogste 30 ambtsdragers van tot de <i>regio</i> behorende gemeenten.</p> <p>De leden van de regionale synode worden verkozen door de betrokken kerkenraden, een en ander naar regels bij generale regeling vastgesteld.</p> <p>De <i>regionale synode</i> kan daarnaast een lid aanwijzen uit de predikanten met bijzondere opdracht en predikanten in algemene dienst die aan een tot de <i>regio</i> behorende gemeente of aan de <i>regio</i> verbonden zijn, dan wel lid zijn van een tot de <i>regio</i> behorende gemeente.</p> <p>Indien tot de regio een of meer evangelisch-lutherse gemeenten behoren, kunnen de betrokken kerkenraden gezamenlijk één lid verkiezen.</p>

⁵ Intussen zijn de scriba van de generale synode en de voorzitter van het projectteam geweest op de noodzaak hierover tijdig met de evangelisch-lutherse synode te communiceren.

2	<p>Elke kerkenraad of wijkkerkenraad vaardigt uit zijn midden één ambtsdrager af.</p> <p>De classicale vergadering kan in de regeling voor haar wijze van werken bepalen dat elke kerkenraad of wijkkerkenraad uit zijn midden twee ambtsdragers afvaardigt.</p> <p>Bij toepassing van artikel 6-4 kan in de plaatselijke regeling worden vastgesteld dat de kerkenraad uit zijn midden één ambtsdrager afvaardigt.</p> <p>De afgevaardigden worden aangewezen voor vier jaar.</p> <p>Elk jaar treedt een vierde van het aantal leden van de classicale vergadering af.</p>	<p><i>De zittingstermijn van de leden is vijf jaar.</i></p> <p>Elk jaar treedt ten naaste bij een vijfde van het aantal leden van de <i>regionale synode</i> af.</p>
3	<p>De afvaardiging geschiedt aan de hand van een door het breed moderamen van de classicale vergadering op te stellen rooster dat voor elke kerkenraad aangeeft wanneer hij een predikant, een ouderling, een ouderling-kerkrentmeester of een diaken dient af te vaardigen. Dit rooster wordt zo opgesteld, dat per tien ambtsdragers er ten naaste bij drie predikanten, twee ouderlingen die niet tevens kerkrentmeester zijn, twee ouderlingen-kerkrentmeester en drie diakenen van de classicale vergadering deel uitmaken.</p> <p>Het breed moderamen is bevoegd om afwijking van het rooster toe te staan, met dien verstande dat van de classicale vergadering per tien ambtsdragers zo mogelijk twee predikanten, twee ouderlingen die niet tevens kerkrentmeester zijn, twee ouderlingen-kerkrentmeester en twee diakenen van de classicale vergadering deel uitmaken.</p> <p>Kerkenraden die een predikant dienen af te vaardigen, vaardigen zolang er geen predikant voor gewone werkzaamheden aan de gemeente verbonden is, hetzij een ouderling die niet tevens kerkrentmeester is, hetzij de consulent indien deze niet door een andere kerkenraad is afgevaardigd, naar de classicale vergadering af.</p>	<p>Van de regionale synode maken ten minste drie predikanten, twee ouderlingen die niet tevens kerkrentmeester zijn, twee ouderlingen-kerkrentmeester en drie diakenen deel uit.</p>
4	<p>Bij verhindering van een afgevaardigde wijst de kerkenraad uit zijn midden een</p>	<p>(vervalt)</p>

	vervanger aan.	
5	Ambtsdragers die niet zijn afgevaardigd, kunnen door de classicale vergadering worden toegelaten als adviserende leden.	(vervalt)
6	De classicale vergadering bepaalt in haar regeling voor haar wijze van werken wie, naast de afgevaardigden van de classicale vergadering naar de generale synode, als adviseurs aan de beraadslagingen van de classicale vergadering deelnemen.	De <i>regionale synode</i> bepaalt in haar regeling voor haar wijze van werken wie, naast ten minste een afgevaardigde van de <i>regionale synode</i> naar de generale synode, als adviseurs aan de beraadslagingen van de <i>regionale synode</i> deelnemen.

Samen met de besluitvorming over het wijzigingsvoorstel hierboven, dienen overgangsbepalingen te worden vastgesteld, ertoe strekkende dat de huidige classicale vergaderingen door middel van afvaardiging uit hun midden de eerste regionale synode doen bijeenkomen. Zie hiervoor blz. 30.

5

2.2.3 Arbeidsveld

Kerk 2025 bevat een uitvoerige beschouwing over de taak van de beoogde regionale synode. De kerntaken zijn te typeren met de trits: ontmoeting – toezien – presentie.

De regionale synode regelt jaarlijkse *ontmoetingen* van groepen gemeenten binnen de regio, gericht op onderlinge toerusting, bemoediging, toerusting en ervaringsuitwisseling. Het *toezien* is gericht op de ondersteuning van gemeenten en ambtsdragers, en op het voorkomen dan wel oplossen van conflicten. Een belangrijk aspect hiervan is het signaleren van wat leeft in de gemeenten. De *presentie* betreft in het bijzonder die gebieden binnen een regio waar nauwelijks of in het geheel geen sprake meer is van een levensvatbare gemeente. Ook representatie naar andere sectoren van de samenleving valt hieronder.

15

Kanttekeningen:

Het college is van mening dat de nu in ord. 4-15-1 genoemde missionaire taak van de classicale vergadering een aspect is van de nu expliciet genoemde taak om zorg te dragen voor de presentie van de kerk in heel de regio. De taak ten aanzien van de onderlinge ontmoeting is nu uitvoeriger beschreven, terwijl ook representatie en de verkiezing van visitatoren in de taakomschrijving zijn opgenomen.

20

In de werkgroep is uitvoerig gesproken over de vraag op welke wijze de consideraties met betrekking tot kerkordewijzigingen onder het nieuwe bestel het beste kunnen worden georganiseerd. Het ligt voor de hand dat de regionale synode deze taak van de classicale vergadering overneemt. Daarbij dient echter wel bedacht te worden dat met het vergroten van het aantal betrokken gemeenten deze taak evenredig wordt verzaamd. Op dit punt zullen de regionale synoden een adequate werkwijze moeten ontwikkelen. Het college neemt deze visie over.

25

In een nieuw lid 3 is een taak toegevoegd die tot dusver bij de colleges voor de visitatie lag (zie onder, blz. 25, par. 2-8-3).

30

	Huidige tekst	Voorstel
	Ord. 4-15. Arbeidsveld	
1	De classicale vergadering heeft tot taak: - het leiding geven aan het leven en werken van de classis op haar verschillende arbeidsvelden en het ter hand nemen van al wat het kerkelijk leven in de classis kan	De <i>regionale synode</i> heeft tot taak: - het leiding geven aan het leven en werken van de <i>regio</i> op haar verschillende arbeidsvelden en het ter hand nemen van al wat het kerkelijk leven in de <i>regio</i> kan

<ul style="list-style-type: none"> bevorderen; - het vaststellen van het beleidsplan ter zake van het leven en werken van de classis; - het bevorderen van de missionaire arbeid van de gemeenten, het verlenen van bijstand aan de gemeenten bij de vervulling van hun missionaire roeping – daarin bijgestaan door organen van de kerk die op dit terrein werkzaam zijn – en waar nodig het zelf gestalte geven aan de missionaire arbeid binnen de classis; - het gestalte geven aan de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor elkaar, onder meer door het stimuleren en zelf voeren van het kerkelijk gesprek en het op andere wijze bevorderen van de saamhorigheid van de gemeenten; - het erop toezien dat de gemeenten haar roeping en taak nakomen, het advies en hulp bieden aan de kerkenraden, - het vaststellen van de grenzen tussen de plaatselijke gemeenten in het ressort van de classis; - het uitspreken jegens de generale synode van wat er leeft in de kerkenraden en de gemeenten die tot de classis behoren, het geven van consideraties over haar door de generale synode voorgelegde vragen van belijden en kerkorde, het behandelen van de verslagen van haar afgevaardigden naar de generale synode; - het verrichten van alles wat verder naar de orde van de kerk van haar wordt gevraagd. 	<ul style="list-style-type: none"> bevorderen; - het vaststellen van het beleidsplan ter zake van het leven en werken van de regio; - het signaleren van wat leeft in de gemeenten met het oog op een goede vervulling van de dienst van ambtsdragers in de gemeenten, alsmede met het oog op het bevorderen van de onderlinge verhoudingen ; ... - het zorgdragen voor de presentie van de kerk daar waar gemeenten daartoe niet of onvoldoende in staat zijn; - het gestalte geven aan de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor elkaar, onder meer door het bevorderen van de ontmoeting van gemeenten en wel in nauwe samenwerking met de voorzitter van het regionale college voor de visitatie en de werkgemeenschappen van predikanten; - het erop toezien dat de gemeenten haar roeping en taak nakomen, het advies en hulp bieden aan de kerkenraden en ambtsdragers; - het vaststellen van de grenzen tussen de plaatselijke gemeenten in het ressort van de regio; - het uitspreken jegens de generale synode van wat er leeft in de kerkenraden en de gemeenten die tot de <i>regio</i> behoren, - het geven van consideraties over haar door de generale synode voorgelegde vragen van belijden en kerkorde, - het behandelen van de verslagen van haar afgevaardigden naar de generale synode; - het representeren van de kerk in contacten met andere kerkgenootschappen, maatschappelijke organisaties, overheden en media in de regio; - het verrichten van alles wat verder naar de orde van de kerk van haar wordt gevraagd. De regionale synode doet bij de vervulling van haar opdracht recht aan de binnen de
---	--

	De classicale vergadering doet bij de vervulling van haar opdracht recht aan de binnen de classis voorkomende kerkelijke verscheidenheid.	<i>regio</i> voorkomende kerkelijke verscheidenheid.
2	De afgevaardigden naar de classicale vergadering brengen verslag uit aan de kerkenraden over hetgeen door de classicale vergadering is gedaan.	De regionale synode informeert de kerkenraden over hetgeen door <i>haar</i> is gedaan.
3	<i>Ord. 10-5-13</i> <i>De regionale colleges en het generale college voor de visitatie stellen ten behoeve van de classicale vergaderingen respectievelijk de generale synode om de vier jaar een overzicht samen over het kerkelijk leven in hun ressort</i>	De regionale synode stelt om de vier jaar een overzicht samen over het kerkelijk leven in haar ressort.

2.2.4 Werkwijze

Kerk 2025, blz. 8) zegt het volgende over de werkwijze van de regionale synode (in Kerk 2025 nog classicale vergadering genoemd):

- 5
- Zij kiest een moderamen dat uit minimaal vijf leden bestaat: een vrijgestelde voorzitter en minimaal vier leden. Alle ambten zijn hierin vertegenwoordigd. De voorzitter van de regionale visitatie is vaste adviseur.
 - Zij kiest de leden van de colleges van visitatie en RCBB en benoemt haar voorzitters, in geval van de visitatie met instemming van de Kleine Synode
- 10
- Het moderamen is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken in de regio en doet dit op grond van door de regionale synode vastgestelde richtlijnen. Het moderamen legt verantwoording over zijn werk af aan de regionale synode. De regionale synode komt in de regel driemaal per jaar bijeen, het moderamen maandelijks.
 - De regionale synode vaardigt vijf gemeenteleden (bedoeld is: ambtsdragers) uit de regio af
- 15
- naar de generale synode en draagt zorg voor een evenwichtige samenstelling van de afvaardiging. De generale stelt een rooster op naar ambten.
 - Per regio bepaalt de classicale vergadering of het nuttig is om één vaste werk- en ontvangstruimte voor de voorzitter, voor het moderamen en voor de classicale vergadering
- 20
- aan te houden. Alle inhoudelijke ondersteuning (secretarieel, administratief, HRM, juridisch) die niet door de secretaris van het moderamen verricht kan worden, vindt vanuit het Landelijk Dienstencentrum in Utrecht plaats. Deze is de backoffice van de regio.

Kanttekeningen:

- 25
- Het college acht het bij een zo groot aantal kerkenraden per regio – waarbij ook bij lange na niet alle kerkenraden direct vertegenwoordigd zijn in de regionale synode – niet zinvol de regel te handhaven dat vijf kerkenraden een (buitengewone) zitting van de regionale synode noodzakelijk zouden kunnen maken. In plaats daarvan kunnen nu vijf leden een dergelijk verzoek doen. Er is ook geen dwingende reden om een onderscheid te maken tussen gewone en buitengewone zittingen. De taak van het huidige classicaal-regionale overlegorgaan met het oog op de dienstverlening van de Dienstenorganisatie is in lid 1a ingevoegd.
- 30
- De bepaling in lid 2, over de vorming van het moderamen, moest ingewikkelder worden geformuleerd omdat de procedure voor de benoeming van een (vrijgestelde) voorzitter, geregeld in ord. 4-16a onder meer impliceert dat een benoemingscommissie wordt gevormd.

Het college stelt voor de omvang van het moderamen, in afwijking van wat in Kerk 2025 wordt gesteld, te bepalen op minimaal zeven leden. Dit om te voorkomen dat soms, bij ontstentenis van een of twee leden, voor gemeenten of ambtsdragers zeer ingrijpende beslissingen kunnen worden genomen door drie of vier leden van het moderamen. Het college heeft overwogen het aantal op vijf te handhaven, en (net als nu bij de brede moderamina van de classicale vergaderingen, zie lid 5) met een systeem van secundi te werken, maar is van mening dat dit in de praktijk grote bezwaren oproept vanwege de onvermijdelijke informatieachterstand die een secundus heeft. Het college acht het zeer wenselijk dat elke ambtsgroep in het moderamen is vertegenwoordigd, maar laat door de woorden 'in de regel' in te voegen in de laatste volzin van lid 2 ruimte voor een beargumenteerde afwijking van deze regel.

De in lid 4 genoemde taken van het moderamen acht het college zo vanzelfsprekend dat afzonderlijke vermelding niet nodig is. Het accent ligt op de taken die genoemd worden in lid 6, waarbij ook de verantwoordelijkheid van het moderamen voor de taakuitvoering van de regiopredikant is benoemd.

In het huidige art. 16-7 was vastgelegd dat bij besluiten van het breed moderamen van de classicale vergadering geen revisie kon worden gevraagd bij dat breed moderamen: in plaats daarvan zou de classicale vergadering als zodanig gevraagd kunnen worden het besluit te heroverwegen. Op die manier beoordeelt een breder forum het bestreden besluit. Naar de mening van het college past deze regel minder goed binnen de nu beoogde verhoudingen van regionale synode en moderamen, waarin het moderamen een grotere bestuurlijke verantwoordelijkheid krijgt. Het laten vervallen van lid 7 impliceert dat wel revisie gevraagd kan worden bij het moderamen. Daarmee is een snellere procesgang mogelijk. Uiteraard staat daarna altijd nog de weg naar 'bezwaren en geschillen' open. Voor het overige is in feite sprake van technische aanpassingen van de tekst van ord. 4-16.

	Huidige tekst	Voorstel
	Artikel 16. Werkwijze	
1	De classicale vergadering komt ten minste drie maal per jaar bijeen. Voorts komt zij bijeen in buitengewone zitting op verzoek van ten minste vijf kerkenraden uit de classis of op verzoek van de generale synode, aan welk verzoek binnen zes weken nadat het verzoek is binnengekomen, gevolg moet worden gegeven.	De <i>regionale synode</i> vergadert in de regel drie maal per jaar. Voorts komt zij op verzoek van vijf leden dan wel op verzoek van de generale synode <i>binnen zes weken nadat het verzoek is ontvangen</i> , bijeen.
1a	(vgl. ord. 4-19-1) <i>Het classicaal-regionaal overlegorgaan kan uitspreken jegens de generale synode welke behoeften er leven in de kerkenraden, gemeenten en classes ter zake van de opbouw van de gemeenten en de classes.</i>	De regionale synode bepaalt het algemene beleid. Zij kan jegens de generale synode uitspreken welke behoeften er leven in de kerkenraden, gemeenten en ringen ter zake van de opbouw van de gemeenten en de ringen .
2	De classicale vergadering kiest jaarlijks onder leiding van de aftredende preses uit haar midden een moderamen, bestaande uit ten minste een preses, een scriba en een assessor, met dien verstande dat in elk geval een predikant deel uitmaakt van het moderamen.	Het moderamen van de regionale synode wordt gevormd door de preses, die wordt aangeduid als regiopredikant, de scriba en ten minste vijf andere leden. De preses wordt benoemd met inachtneming van het in artikel 16a lid 2 bepaalde. Daarnaast maken in de regel een ouderling

		die niet tevens kerkrentmeester is, een ouderling-kerkrentmeester en een diaken deel uit van het moderamen; zij worden voor een periode van ten minste twee en ten hoogste vijf jaar gekozen uit het midden van de synode en zijn herkiesbaar zolang zij deel uitmaken van de synode.
3	Preses en scriba kunnen, in afwijking van het bepaalde in lid 2, gekozen worden uit de ambtsdragers uit de classis, waarbij het bepaalde in ordinantie 3-7-3 van overeenkomstige toepassing is. Zij hebben dan in de classicale vergadering en in haar breed moderamen een adviserende stem.	vervalt
4	Het moderamen heeft tot taak het voorbereiden, samenroepen en leiden van de bijeenkomsten van de classicale vergadering en haar breed moderamen, het opmaken van een aan de kerkenraden toe te zenden verslag van de bijeenkomsten van de classicale vergadering, het uitvoeren van die besluiten van de classicale vergadering en haar breed moderamen waarvoor geen anderen aangewezen zijn, en voorts, onder verantwoording aan het breed moderamen, het afdoen van zaken van formele en administratieve aard en van zaken die geen uitstel gedogen. Het moderamen brengt regelmatig rapport van zijn werkzaamheden uit aan het breed moderamen.	vervalt
5	In dezelfde bijeenkomst waarin de moderamenleden worden gekozen, wordt op dezelfde wijze voor de tijd van een jaar een aantal andere leden van de classicale vergadering gekozen die met het moderamen het breed moderamen vormen. Het breed moderamen wordt zo samengesteld dat tenminste twee predikanten, twee ouderlingen die niet tevens kerkrentmeester zijn, twee ouderlingen-kerkrentmeester en twee diakenen van het breed moderamen deel uitmaken. Ten behoeve van de vergaderingen van het breed moderamen wordt voor elk lid daarvan uit de classicale vergadering een secundus gekozen die aan dezelfde vereisten voldoet als de primus en die bij verhindering of ontstentenis van deze als primus fungeert.	vervalt
5a		Het moderamen komt in de regel ten minste

		acht maal per jaar bijeen.
6	<p>Het breed moderamen is belast met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het in naam van en in verantwoording aan de classicale vergadering leiding geven aan en coördineren van de arbeid van de organen van bijstand van de classicale vergadering; - het bevorderen van de saamhorigheid en de gezamenlijke bezinning van de predikanten door hen samen te brengen in werkgemeenschappen; - het verrichten van wat naar de orde van de kerk aan de classicale vergadering is opgedragen, voor zover dat hem door de classicale vergadering wordt gedelegeerd en - met inachtneming van het overigens in de ordinanties bepaalde, in samenwerking met andere brede moderamina in het classicaal-regionaal overlegorgaan, <ul style="list-style-type: none"> - de kerkvisitatie; - het opzicht; - de behandeling van beheerszaken en - de behandeling van bezwaren en geschillen. <p>Het breed moderamen brengt jaarlijks verslag uit aan de classicale vergadering van zijn werkzaamheden.</p>	<p>Het [...] <i>moderamen</i> is belast met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het in naam van en in verantwoording aan de <i>regionale synode</i> leiding geven aan en coördineren van de arbeid van de organen van bijstand van de <i>regionale synode</i>; - het bevorderen van de saamhorigheid en de gezamenlijke bezinning van de predikanten door hen samen te brengen in werkgemeenschappen; - het toetsen van door de regiopredikant genomen voorlopige maatregelen aan de kerkordelijke bepalingen met het oog op het welzijn van gemeenten en predikanten; - met inachtneming van het overigens in de ordinanties bepaalde, waar nodig in samenwerking met <i>moderamina van andere regionale synoden</i>, <ul style="list-style-type: none"> - de kerkvisitatie; - het opzicht; - de behandeling van beheerszaken en - de behandeling van bezwaren en geschillen. <p>Het [...] <i>moderamen</i> brengt jaarlijks verslag uit aan de <i>regionale synode</i> van zijn werkzaamheden.</p>
7	<p>Als een kerkenraad of ambtsdrager zich bezwaard voelt door een besluit van het breed moderamen van de classicale vergadering dat met betrekking tot een kerkenraad of gemeente is genomen op grond van ordinantie 2 of ordinantie 4, staat geen revisie open maar kan wel heroverweging van dat besluit gevraagd worden aan de classicale vergadering. Overigens is ord. 12-12-1 t/m 4 van overeenkomstige toepassing.</p>	vervalt
8	<p>De classicale vergadering en haar breed moderamen worden in hun arbeid ondersteund vanuit de dienstenorganisatie van de kerk.</p>	<p>De <i>regionale synode</i> en haar [...] <i>moderamen</i> worden in hun arbeid ondersteund vanuit de dienstenorganisatie van de kerk.</p>
9	<p>De classicale vergadering en haar breed moderamen kunnen zich in hun arbeid laten bijstaan door commissies die door de</p>	<p>De <i>regionale synode</i> en haar [...] <i>moderamen</i> kunnen zich in hun arbeid laten bijstaan door commissies die door de</p>

	classicale vergadering worden ingesteld en werken in opdracht van, onder verantwoordelijkheid van en in verantwoording aan de klassicale vergadering.	<i>regionale synode</i> dan wel haar moderamen worden ingesteld en werken in opdracht van, onder verantwoordelijkheid van en in verantwoording aan de <i>regionale synode</i> dan wel haar moderamen .
10	De klassicale vergadering maakt een regeling voor haar wijze van werken waarin in ieder geval worden geregeld: het bijeenroepen van haar vergaderingen en die van haar breed moderamen, de agendering, de voorbereiding en de wijze van de verkiezing van de leden van het moderamen en het breed moderamen, de voorzieningen die getroffen worden voor de archieven, en de controle van alle financiële handelingen door of namens haar uitgevoerd.	De <i>regionale synode</i> maakt een regeling voor haar wijze van werken.

2.3 DE VOORZITTER VAN REGIONALE SYNODE OF 'REGIOPREDIKANT'

2.3.1 Kerk 2025

Tot de meest ingrijpende voorstellen in het traject Kerk 2025 behoort ongetwijfeld de voorziene rol van de voorzitter van de regionale synode, die als het gezicht van de regionale synode wordt gezien, het 'katholieke' van de kerk belichaamt en zo instaat voor de eenheid in alle verscheidenheid. Hij of zij representeert in persona de regionale synode, met name in haar toezienende functie. Het gaat om 'iemand die herinnert aan het wezen van de kerk: het evangelie, de geloofsgemeenschap, het diaconaat en de roeping/zending'. Bij deze taak hoort ook het signaleren wat er leeft in de gemeenten, wat hen kan helpen om aan de roeping om geloofsgemeenschap te zijn gehoor te geven en wat daarbij in de weg staat. De voorzitter kan dan ook interveniëren, mediation aanbevelen, tijdelijke maatregelen nemen en procedures op gang brengen, al blijven finale beslissingen altijd voorbehouden aan het moderamen van de regionale synode.

De voorzitter wordt bijgestaan door de regionale visitatie, met name door de voorzitter van het regionale college voor de visitatie. De visitatie verleent deze bijstand op twee wijzen: In de eerste plaats door het verrichten van bijzondere visitatie, in de tweede plaats door een actieve rol te spelen bij de ontmoeting van de gemeenten in de regio. De voorzitter van de regionale synode draagt er zorg voor dat adviezen van de bijzondere visitatie, waaronder het nemen en opleggen van maatregelen, in behandeling wordt genomen. De adviezen van de visitatie zijn dringend, en worden door het moderamen eventueel bindend verklaard, tenzij dit alleen kan middels een uitspraak van een rechtsprekend college.

De bedoeling is dat de voorzitter minimaal eens per vier jaar een regulier contact heeft met elke gemeente en met elke predikant in de regio. In dat kader speelt de voortgang van het ambtswerk in de onderlinge relatie van kerkenraad en predikant een belangrijke rol in het gesprek. De voorzitter signaleert of verdere begeleiding voor de predikant gewenst is en of contact met het team mobiliteit aan de orde is.

De voorzitter wordt vrijgesteld voor zijn of haar taak. De voorzitters komen regelmatig bijeen voor een beraad, waarvan ook de scriba van de generale synode deel uitmaakt. Dit beraad is geen kerkelijke vergadering en heeft geen bevoegdheden.

2.3.2 Naam

In het besluit van de generale synode van april 2016 werd opengelaten of de voorzitter van de regionale synode zou worden aangeduid als 'classispredikant' of als 'regiopredikant'. Het ligt in het verlengde van de hierboven verantwoorde keuze voor de term 'regionale synode' om de voorzitter van deze vergadering als 'regiopredikant' aan te duiden.

2.3.3 Verdere kanttekeningen

Het gaat hier om een zaak die tot dusver niet in de ordinanties aan de orde is. Derhalve dient een nieuw artikel te worden ingevoegd, onder nummer 16a.

Het college heeft zich in de formulering van dit artikel zo dicht mogelijk aangesloten bij wat in *Kerk 2025: een stap verder* wordt aangegeven. Het college heeft zich wel in alle ernst afgevraagd of de nu in lid 3 geformuleerde verplichting elke gemeente en elke predikant in de regio minstens eenmaal per vier jaar te bezoeken realistisch is. Bij de grootste regio komt dat neer op ruim 70 bezoeken aan gemeenten per jaar – in ruwweg 45 werkweken, naast bezoeken aan enkele tientallen predikanten. Toch meent het college dat aan het in *Kerk 2025* genoemde ritme moet worden vastgehouden. Essentieel voor de nieuwe verhoudingen is wat in lid 4 en 5 wordt geformuleerd. Hier komt de voorzitter van het regionale college voor de visitatie al even in beeld: in ord. 10 wordt de visitatie verder inhoudelijk geregeld. Feitelijk gaat het hier om wat nu een 'buitengewone visitatie' (ord. 10-5-2) heet.

Om in voorkomende situaties sneller tot oplossingen te kunnen komen, is het de bedoeling dat de regiopredikant regie kan voeren en voorlopige maatregelen kan nemen. Daarbij zal het in de praktijk vooral gaan om de mogelijkheid een predikant, een andere ambtsdrager of ook een gehele kerkenraad voor korte tijd vrij te stellen van werkzaamheden c.q. van verantwoordelijkheden te ontheffen, teneinde een conflictsituatie zo veel mogelijk te bevriezen. Definitieve besluiten (die uiteraard in beginsel kunnen afwijken van de door de regiopredikant genomen voorlopige maatregel) blijven voorbehouden aan het moderamen van de regionale synode dan wel aan andere daartoe aangewezen kerkelijke organen.

	Voorstel nieuwe tekst
	Ord. 4-16a. De regiopredikant
1	De regiopredikant geeft gestalte aan de verantwoordelijkheid van de regionale synode voor het toezien op gemeenten en ambtsdragers.
2	De regiopredikant wordt voor vijf jaar benoemd door de regionale synode uit de dienstdoende predikanten van de kerk, en kan eenmaal worden herbenoemd. De verkiezing van de classispredikant geschiedt niet dan nadat over de omvang van de aanstelling en de keuze van de betrokkene overeenstemming is bereikt met de kleine synode. De regiopredikant is als predikant in algemene dienst verbonden aan de regionale synode.⁶
3	De regiopredikant bezoekt elke gemeente en elke predikant in de regio ten minste een maal per vier jaar, met het oog op het geestelijk leven van de gemeente en de wijze waarop zij gehoor geeft aan haar roeping, alsmede de vervulling van ambten en diensten.

⁶ Bij de formulering van lid 2 en ook lid 7 is zijdelings gekeken naar ord. 4-27-2, over de benoeming van de scriba van de generale synode.

4	De regiopredikant kan het regionale college voor de visitatie verzoeken een gemeente te visiteren. ⁷ Het college doet verslag van deze visitatie aan het moderamen, dat – gehoord het advies van de voorzitter van het college – beslist over zo nodig te nemen maatregelen.
5	Daar waar het moderamen van de regionale synode bevoegd is maatregelen te nemen, is in bijzondere omstandigheden de regiopredikant bevoegd tot het nemen van een voorlopige maatregel. De voorlopige maatregel blijft ten hoogste twee maanden van kracht. Binnen deze periode neemt het moderamen van de regionale synode een definitief besluit.
6	De regiopredikant vertegenwoordigt de regionale synode, al dan niet samen met andere leden van het moderamen, in contacten met andere kerkgenootschappen, maatschappelijke organisaties, overheden en media in de regio.
7	Taken en bevoegdheden van de regiopredikant worden nader geregeld in een door de regionale synode vast te stellen instructie.

2.4 DE RING

2.4.1 Kerk 2025

5 Een belangrijk thema in Kerk 2025 is de ontmoeting van gemeenten. Als de classicale vergadering als dé ambtelijke vergadering waarin gemeenten elkaar ontmoeten wegvalt, zijn alternatieve regelingen nodig. Kerk 2025 pleit voor een flexibel stelsel waarbinnen gemeenten hun eigen keuzes kunnen maken. Een bijzondere verantwoordelijkheid ligt daarvoor bij de visitatoren. *Kerk 2025: een stap verder* stelt het zo: “De voorzitter van de visitatie geeft, tezamen met de visitators in de regio, leiding aan de ontmoeting tussen gemeenten en onderhoudt zo zelf het contact met de gemeenten. Dit 10 betekent niet dat zij in alle gevallen actief betrokken zijn bij deze ontmoetingen, maar wel dat zij deze ontmoetingen stimuleren, begeleiden er input voor leveren en dat zij zich verantwoordelijk weten voor de inhoudelijke betekenis van deze ontmoetingen. Deze rol van de visitatie is een variant van de reguliere visitatie, zij het dat deze niet langer in de vorm van een vierjaarlijks bezoek van een tweetal visitators wordt gehouden maar in de vorm van het leiding geven aan de ontmoeting tussen 15 gemeenten”.

2.4.2 Kanttekeningen

Het college is van mening dat het veel zal vragen van de regionale visitatoren, als de voorgestelde vorm van ontmoeting werkelijk iets gaat voorstellen. Als alle verdere kaders verdwijnen, en het 20 initiatief volledig bij de visitatoren zou liggen, zouden visitatoren in een gemiddelde regio al snel twintig tot dertig ontmoetingen (van steeds zeven tot tien gemeenten) per jaar moeten faciliteren. Om dat enigermate mogelijk te maken is een lichte substructuur wenselijk. Het college stelt daarom voor dat binnen de regio gemeenten worden samengebracht in ringen. Het gaat hier nadrukkelijk niet om een ambtelijke vergadering, laat staan om een extra bestuurslaag. De ring heeft geen uitvoerende kerkordelijke taken. De kerkorde zal dan ook verder niets behoeven te 25 regelen over de wijze waarop de ringen zichzelf organiseren. Het feit dat de werkgemeenschappen van predikanten samenvallen met de ringen (zie onder) geeft daaraan op zichzelf al enige structuur. In dit kader is ook over de (weinige) bestaande ringverbanden gesproken. Bij overgangsbepaling kan worden bepaald dat deze nu als ringen verder functioneren. Het college stelt voor het aanwijzen van consulenten anders te regelen, en daarmee ook dichter aan te sluiten bij de bestaande praktijk. Door

⁷ Omdat de reguliere of periodieke visitatie nu vervalt – of liever onder een andere noemer binnen het takenpakket van de regiopredikant komt te vallen – is het niet meer nodig over een ‘buitengewone’ visitatie te spreken.

een wijziging van ord. 4-12-1 worden de kerkenraden bevoegd zelf een consulent uit te nodigen. Waar dat niet eenvoudig is, kan de werkgemeenschap om assistentie gevraagd worden. Indien het aanwijzen van consulenten zo wordt geregeld, kunnen de ringverbanden ook wat dat betreft vervallen. Het college beseft dat het samenvallen van (oude) ringverbanden, werkgemeenschappen en (nieuwe) ringen kan betekenen dat bepaalde gemeenten en predikanten nog voornamelijk contact zullen hebben met gemeenten en predikanten van hun eigen 'kleur'. In de praktijk zal er echter weinig veranderen.

5

Verder zal het aan de bestaande classicale vergaderingen zijn om te bezien of zij – bij wijze van overgangsmaatregel – als zodanig als één ring verder gaan, of dat zij zich opsplitsen in twee of meer ringen. Gemeenten dienen daarin een eigen stem te hebben. Het is goed voorstelbaar dat een huidige streekgemeente of een gemeente met (meer dan pakweg vier) wijkgemeenten als ring wordt gezien.

10

Uiteindelijk legt het moderamen van de regionale synode de indeling in ringen vast. Dat kan ook wijzigingen in de indeling aanbrengen, in nauw overleg met de gemeenten. De voorzitter van het regionale college voor de visitatie kan gemeenten binnen de ringen op deze manier – desgewenst via de werkgemeenschappen - gericht benaderen voor het organiseren van ontmoetingen.

15

	Voorstel nieuwe tekst
	Ord. 4 - 16b. Ringen
1	De gemeenten worden door het moderamen van de regionale synode samengebracht in ringen. Het moderamen van de regionale synode kan op verzoek van een aantal kerkenraden of wijkkerkenraden de betrokken gemeenten samenbrengen in een nieuwe ring.
2	De ring – daarin samenwerkend met de voorzitter van het regionale college voor de visitatie – geeft gestalte aan de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor elkaar, onder meer door het stimuleren en zelf voeren van het kerkelijk gesprek en het op andere wijze bevorderen van de saamhorigheid van de gemeenten

	Huidige tekst	Voorstel
	Ord. 4-17. Ringverbanden	(vervalt)

20

Met het oog op de wijziging in de procedure voor het aanwijzen van een consulent worden de volgende wijzigingen voorgesteld:

<i>Huidige tekst</i>	Voorstel
Ord. 3-3-4: In (wijk)gemeenten waaraan geen predikant voor gewone werkzaamheden is verbonden, geschiedt de verkiezing en de beroeping van een predikant onder begeleiding van de door de werkgemeenschap of door het ringverband aangewezen consulent. In evangelisch-lutherse gemeenten worden de verkiezing en de beroeping van een predikant evenwel begeleid door de president van de evangelisch-lutherse synode of een door deze aan te wijzen predikant van de kerk die als consulent optreedt.	Ord. 3-3-4: In (wijk)gemeenten waaraan geen predikant voor gewone werkzaamheden is verbonden, geschiedt de verkiezing en de beroeping van een predikant onder begeleiding van de [...] consulent. In evangelisch-lutherse gemeenten worden de verkiezing en de beroeping van een predikant evenwel begeleid door de president van de evangelisch-lutherse synode of een door deze aan te wijzen predikant van de kerk die als consulent optreedt.
Ord. 4-12-1: De kerkenraad wordt bijgestaan door een predikant van de kerk als consulent indien	Ord. 4-12-1: De kerkenraad nodigt – waar nodig met bemiddeling van de voorzitter van de

<ul style="list-style-type: none"> - er aan de gemeente of de wijkgemeente geen predikant voor gewone werkzaamheden verbonden is; - de predikant ten gevolge van ziekte gedurende een periode van meer dan twee maanden verhinderd is de ambtelijke werkzaamheden te verrichten; - de predikant op grond van ordinantie 3-19 vrijstelling van werkzaamheden is verleend; - de predikant op grond van een beslissing in het kader van ordinantie 10 niet bevoegd is het ambt te vervullen dan wel de ambtelijke bevoegdheden uit te oefenen. 	<p>werkgemeenschap – een predikant van de kerk uit op te treden als consulent indien</p> <ul style="list-style-type: none"> - er aan de gemeente of de wijkgemeente geen predikant voor gewone werkzaamheden verbonden is; - de predikant ten gevolge van ziekte gedurende een periode van meer dan twee maanden verhinderd is de ambtelijke werkzaamheden te verrichten; - de predikant op grond van ordinantie 3-19 vrijstelling van werkzaamheden is verleend; - de predikant op grond van een beslissing in het kader van ordinantie 10 niet bevoegd is het ambt te vervullen dan wel de ambtelijke bevoegdheden uit te oefenen.
---	---

2.5 DE WERKGEMEENSCHAPPEN

2.5.1 Kerk 2025

Ook het rapport noemt enkele malen de mogelijke rol van de werkgemeenschappen van predikanten in het vormgeven van de ontmoeting tussen gemeenten. De jaarlijkse ontmoeting zou kunnen plaatsvinden “tussen gemeenten in het verband van de huidige classicale vergadering of dat van de werkgemeenschap van predikanten of van een burgerlijke gemeente”, en bij de organisatie “kunnen de werkgemeenschappen van predikanten een belangrijke rol spelen” (pg. 1).

2.5.2 Omvang

Het college ziet het belang hiervan in, en pleit dus voor handhaving van ord. 4-18, met enkele modificaties. De gedachte is dat binnen een ring een (of desgewenst bijvoorbeeld twee) werkgemeenschappen van predikanten worden ingesteld door het moderamen van de regionale synode. Als er kleine ringen worden ingesteld zou ook in twee ringen één werkgemeenschap kunnen worden ingesteld.

In het takenpakket is het bevorderen van de ontmoeting en uitwisseling tussen gemeenten expliciet opgenomen, terwijl de taak rond het regelen van de consulentenschappen is geschrapt. Een nieuw element is dat de regiopredikant steeds wordt uitgenodigd voor de samenkomsten van de werkgemeenschap. Op deze wijze ontstaat een natuurlijke mogelijkheid voor de regiopredikant om contact te hebben met de collega’s. Het spreekt vanzelf dat de regiopredikant niet verplicht is, en ook niet in staat zal zijn om ook maar bij benadering op elke uitnodiging in te gaan.

	Huidige tekst	Voorstel
	Artikel 18. Werkgemeenschappen van predikanten	
1	Het breed moderamen van de classicale vergadering stelt binnen het ressort van de classis een of meer werkgemeenschappen van predikanten in. Alle predikanten die werkzaam zijn binnen een door het breed moderamen van de classicale vergadering daartoe aangewezen gebied nemen deel aan de werkzaamheden van de betrokken werkgemeenschap.	Het [...] <i>moderamen</i> van de regionale synode stelt binnen elke ring een of meer werkgemeenschappen van predikanten in, <i>waaraan alle betrokken predikanten deelnemen.</i>

	<p>Predikanten met bijzondere opdracht die werkzaam zijn in een groter gebied alsmede predikanten in algemene dienst nemen deel aan de werkzaamheden van de werkgemeenschap van het gebied waarin zij hun werkzaamheden in hoofdzaak uitoefenen, dan wel waarbinnen zij woonachtig zijn.</p> <p>Kerkelijk werkers die werkzaam zijn in een gemeente in het betrokken gebied, worden uitgenodigd om aan de werkzaamheden van de werkgemeenschap deel te nemen.</p>	<p>Predikanten met bijzondere opdracht die werkzaam zijn in een groter gebied alsmede predikanten in algemene dienst nemen deel aan de werkzaamheden van de werkgemeenschap van het gebied waarin zij hun werkzaamheden in hoofdzaak uitoefenen, dan wel waarbinnen zij woonachtig zijn.</p> <p>Kerkelijk werkers die werkzaam zijn in een gemeente in het betrokken gebied, worden uitgenodigd om aan de werkzaamheden van de werkgemeenschap deel te nemen.</p>
2	<p>De werkgemeenschap heeft in het bijzonder tot taak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de onderlinge opbouw van het geestelijk leven van haar leden met het oog op het werk waarmee zij zijn belast; - het bevorderen van pastorale zorg voor haar leden; - de bezinning op de versterking van het geestelijk leven van de gemeenten en het uitwisselen van de daaromtrent opgedane ervaringen; - de gezamenlijke bestudering van themata die voor het werk van de predikant van belang zijn; - het regelen van de waarneming van het werk van de predikant in de gemeenten en wijkgemeenten in de situaties zoals beschreven in artikel 12-1, met inbegrip van het aanwijzen van een consulent voor elk van die gemeenten, voor zover een en ander niet opgedragen is aan een ringverband. 	<p>De werkgemeenschap heeft in het bijzonder tot taak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de onderlinge opbouw van het geestelijk leven van haar leden met het oog op het werk waarmee zij zijn belast; - het bevorderen van pastorale zorg voor haar leden; - de bezinning op de versterking van het geestelijk leven van de gemeenten en het uitwisselen van de daaromtrent opgedane ervaringen; - de gezamenlijke bestudering van themata die voor het werk van de predikant van belang zijn; - het bevorderen van de samenwerking van en de uitwisseling tussen gemeenten die deel uitmaken van dezelfde ring. <p>(vervalt)</p>
3		De werkgemeenschap nodigt de regiopredikant uit voor haar samenkomsten.

2.6 DE REGIONALE COLLEGES

2.6.1 Kerk 2025

5 Het rapport hecht vele waarde aan het voortbestaan van regionale college voor de visitatie en voor de behandeling van beheerszaken. Over de wijze waarop de kerkelijke rechtspraak wordt geregeld, spreekt de synode later.

2.6.2 Kanttekeningen

Op dit moment is het noodzakelijk en voldoende vast te tellen dat niet het classicaal-regionaal overlegorgaan maar de regionale synode de leden van de colleges benoemt. Het college meent dat hierin de synode als geheel, en niet slechts haar moderamen, dient te handelen.

- 5 De zinsnede 'tenzij in de orde van de kerk anders is aangegeven' in lid 1 kan vervallen. Deze sloeg op het gegeven dat de leden van de colleges voor de visitatie tot dusver worden benoemd door de classicale vergaderingen. In de nieuwe situatie is daarvan geen sprake meer.

	Huidige tekst	Voorstel
	Artikel 20. Regionale colleges	
1	De kerk kent voor het werk van de kerk in een door de kleine synode aangewezen regio - het regionale college voor de visitatie en - het regionale college voor de behandeling van beheerszaken alsmede - het regionale college voor het opzicht en - het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen.	
2	Tenzij in de orde van de kerk anders is aangegeven, worden de leden van de regionale colleges benoemd door het classicaal-regionaal overlegorgaan uit de leden van de kerk. Zij worden benoemd voor de tijd van vier jaar en kunnen voor een aansluitende periode van ten minste twee jaar en ten hoogste vier jaar worden herbenoemd, met dien verstande dat zij niet langer dan twaalf aaneengesloten jaren lid van het college kunnen zijn. Het classicaal-regionaal overlegorgaan wijst de voorzitter van een regionaal college aan. Elk regionaal college brengt periodiek verslag van zijn werkzaamheden uit aan het classicaal-regionaal overlegorgaan.	De leden van de regionale colleges worden benoemd door de regionale synode uit de leden van de kerk. Zij worden benoemd voor de tijd van vier jaar en kunnen voor een aansluitende periode van ten minste twee jaar en ten hoogste vier jaar worden herbenoemd, met dien verstande dat zij niet langer dan twaalf aaneengesloten jaren lid van het college kunnen zijn. De regionale synode wijst de voorzitter van een regionaal college aan, met inachtneming van het bepaalde in ordinantie 10-3-5. Elk regionaal college brengt periodiek verslag van zijn werkzaamheden uit aan de regionale synode.

10 2.7 DE RÉUNION WALLONNE

2.7.1 Kerk 2025

In het rapport wordt over de Waalse gemeenten alleen gezegd dat zij worden ingedeeld bij de regio Limburg/Brabant, en dat zij hun vertegenwoordiger in de generale synode dienen te behouden.⁸

2.7.2 Kanttekeningen

- 15 Het college stelt voor ord. 4-21, en daarbinnen de terminologie van Églises Wallonnes, Réunion Wallonne en Commission Wallonne te handhaven. Het ligt voor de hand de Réunion nu de status van een ring te geven. De oude 'classicale' taken vervallen. Dat geldt ook voor de benoeming van visitatoren (lid 4 oud). Wel wijst de Réunion een lid aan voor het college.

⁸ Zie daarvoor onder, hoofdstuk 2.9.

Het college meent te weten dat een afzonderlijk college voor de beheerszaken van de Waalse gemeenten ook nu al niet bestaat, en stelt daarom voor daarover in lid 3 niet meer te spreken. Ook hier volstaat het aanwijzen van een lid voor het regionaal college.

	Huidige tekst	Voorstel
	Artikel 21. Les Eglises Wallonnes	
1	De Waalse gemeenten komen samen in een classicale vergadering, de Réunion Wallonne genaamd.	De Waalse gemeenten komen samen in een ring van bijzondere aard , de Réunion Wallonne genaamd. De Réunion Wallonne maakt deel uit van een daartoe aangewezen regio.
2	De Réunion Wallonne heeft een breed moderamen dat onder de naam Commission Wallonne alles verricht wat in de ordinanties wordt opgedragen aan het breed moderamen van de classicale vergadering.	De Réunion Wallonne heeft een [...] moderamen onder de naam Commission Wallonne. [...]
3	De Réunion Wallonne werkt met een aantal brede moderamina van de classicale vergaderingen samen in een van de classicaal-regionale overlegorganen en is bevoegd met medewerking van het classicaal-regionaal overlegorgaan voor de behandeling van beheerszaken van de Waalse gemeenten een college in te stellen, waarvan de leden door haar worden benoemd. Dit college doet jaarlijks verslag aan het classicaal-regionaal overlegorgaan.	De Réunion Wallonne [..] is bevoegd een lid aan te wijzen voor het college voor de behandeling van beheerszaken
4	De visitatie in de Waalse gemeenten vindt plaats door de door de Réunion Wallonne volgens ordinantie 10-3-4 benoemde visitatoren.	alsmede voor het regionale college voor de visitatie [...].
5	De Réunion Wallonne is bevoegd eigen voorzieningen te treffen ten behoeve van de eredienst in de Waalse gemeenten inzake de bijbelvertaling, het psalm- en gezangboek en de orden van dienst.	

5 2.8 DE VISITATIE

2.8.1 Omvang

De visitatie komt er bij de implementatie van Kerk 2025 bepaald anders uit te zien. Ruwweg betekent het dat alleen in de gevallen waarin nu een 'tussentijdse buitengewone visitatie' (ord. 10-5-2) plaatsvindt, een klassieke visitatie plaatsvindt zoals die in ord. 10 wordt geregeld. De 'gewone' visitatie krijgt gestalte in de regelmatige ontmoeting van gemeenten onder verantwoordelijkheid van de regionale synode, zoals geregeld in ord. 4-15-1 en 4-16b (nieuw). Verder krijgt de voorzitter van het regionale college voor de visitatie een meer omvattende rol.

Kerk 2025: een stap verder geeft de volgende indicaties:

- Het regionaal college van visitatie bestaat uit zes tot acht leden. Over de nu kerkordelijk voorgeschreven toegevoegde leden wordt niets gezegd.

- De regionale synode kiest de leden van de colleges van visitatie en benoemt/verkiest haar voorzitter, op voordracht van het generale college van de visitatie, en met instemming van de kleine synode.
- De voorzitter van het regionale college voor de visitatie is vaste adviseur van het moderamen van de regionale synode.
- (De voorzitter van) het regionale college voor de visitatie staat de regiopredikant bij door enerzijds door het verrichten van bijzondere visitatie, anderzijds door een actieve rol te spelen bij de ontmoeting van de gemeenten in de regio.
- De regiopredikant kan zo in situaties die bijzondere zorg vragen de visitatie inschakelen, maar houdt zelf de regie.
- Adviezen van de visitatie kunnen in beginsel door het moderamen van de regionale synode bindend worden verklaard.
- De voorzitter van de visitatie wordt in de regel voor een deel vrijgesteld vanuit de middelen van de kerk. De voorzitter is ambtsdrager in de betreffende regio. De voorzitter kan ook emeritus-predikant zijn.
- Aan de visitatie kunnen algemene regels en normen worden meegegeven waaraan zij zich dient te houden met het oog op de kwaliteit van de advisering. In een individuele zaak moet visitatie echter vrij zijn in haar onderzoek en advisering.
- De voorzitters van de regionale visitatie vormen tezamen het generale college voor de visitatie. De generale synode kiest de voorzitter van dit college.

Het college geeft haar kanttekeningen bij deze richtlijnen hierna per onderwerp.

2.8.2 Omschrijving

Tot dusver werd de term 'toezien' in de kerkorde praktisch alleen gebruikt in het kader van de zorg voor de vermogensrechtelijke zaken. De enige uitzondering daarop was ord. 4-15-1, waar 'het erop toezien dat de gemeenten haar roeping en taak nakomen' tot de taken van de classicale vergadering wordt gerekend. Die taak kreeg in de visitatie gestalte. In die lijn past ook Kerk 2025 het begrip 'toezien' breder toe. Nu vervalt echter de gewone visitatie. De regionale synode ziet er voortaan op toe dat de gemeenten haar roeping en taak nakomen, en de regiopredikant heeft daarin een eigen rol. Daarin ligt een element van het opzicht over de gemeenten. De nu voorgestelde tekst maakt duidelijk dat alleen visitatie door leden van het regionale college van de visitatie als visitatie dient te worden beschouwd. Daarmee vervalt het idee van een *buitengewone* visitatie.

Om een en ander kerkordelijk helemaal correct te formuleren is een wijziging van artikel XII lid 4 (romeins) en van ord. 10-2-1 noodzakelijk.

	Huidige tekst	Voorstel
	Artikel XII	
4	Het opzicht over de gemeenten geschiedt in de visitatie en betreft haar geestelijk leven, het gehoor geven aan haar roeping en de vervulling van ambten en andere diensten en heeft ten doel de opbouw van de gemeente.	Het opzicht over de gemeenten krijgt gestalte in het toezien door de regionale synode, alsmede in de visitatie. Het betreft haar geestelijk leven, het gehoor geven aan haar roeping en de vervulling van ambten en andere diensten en heeft ten doel de opbouw van de gemeente

35

Ord. 10

	Huidige tekst	Voorstel
	Art. 2. Kerkvisitatie	
1	Het opzicht over de gemeenten vindt plaats in de visitatie.	Het opzicht over de gemeenten krijgt gestalte in het toezien door de regionale synode, en vindt voorts plaats in de visitatie.

2.8.3 Samenstelling

- 5 Het college heeft grote aarzelingen bij de in het rapport genoemde omvang van een college van zes tot acht leden. Het ligt voor de hand dat in elke regio wel enkele malen per jaar een (buitengewone) visitatie nodig zal zijn. Dat kan in bepaalde gevallen leiden tot een overbelasting van visitatoren. Het college stelt daarom voor om het maximum aantal te verhogen tot twaalf leden. Het college stelt verder voor een verdere uitbreiding mogelijk te maken, maar alleen in overleg met het generale college. Dat kan eventueel ook visitatoren uit andere regio's inschakelen. Daarnaast blijft de
- 10 mogelijkheid bestaan regionale colleges van meer dan één regio samen te voegen (lid 2). Het college heeft moeite met wat in Kerk 2025 gezegd wordt over de benoeming van de voorzitter. De voordracht van het generale college (dat daarmee een lid van het eigen college coöpteert; het generale college wordt immers gevormd door de voorzitters van de regionale colleges) en de vereiste instemming van de kleine synode perkt het benoemingsrecht door de regionale synode wel erg in.
- 15 Uiteraard dient de kleine synode vast te stellen voor hoeveel tijd de voorzitter kan worden vrijgesteld, maar daarvoor is niet de instemming met de benoeming (de benoemde persoon) vereist. Het college stelt daarom voor om de regionale synode te laten benoemen, op voordracht van het eigen regionale college, dat daarvoor het generale college hoort.

	Huidige tekst	Voorstel
	Ord. 10-3. De colleges voor de visitatie	
1	In elke regio is een college voor de visitatie.	
2	De kleine synode kan, gehoord de betrokken <i>regionale synoden</i> en regionale colleges, besluiten dat twee of meer regionale colleges worden samengevoegd tot één regionaal college voor de betrokken regio's. De kleine synode treft daarbij de nodige voorzieningen.	
3	Een regionaal college voor de visitatie bestaat uit ten minste acht leden en de voorzitter, die eveneens lid is. Naast de leden wordt een aantal toegevoegde leden benoemd, die elk door de voorzitter - of het die hoedanigheid waarnemende lid van het college - ter verrichting van de werkzaamheden van het college kunnen worden opgeroepen.	Een regionaal college voor de visitatie bestaat uit ten hoogste twaalf leden en de voorzitter, die eveneens lid is. In overleg met het generale college voor de visitatie kan een college, voor een bepaalde tijd worden uitgebreid met een of meer leden.
4	De leden en de toegevoegde leden worden benoemd door de klassicale vergaderingen volgens een door het klassicaal-regionaal overlegorgaan vast te stellen rooster, zodanig dat elke vergadering vier leden en een aantal toegevoegde leden benoemt. Zowel voor de leden als voor de toegevoegde leden geldt, dat ten naaste bij evenveel predikanten van	De leden [...] worden benoemd door de regionale synode, en wel zodanig dat [...] ten naaste bij evenveel predikanten van de

	de kerk als andere (voormalige) ambtsdragers worden benoemd.	kerk als andere (voormalige) ambtsdragers worden benoemd.
5	De voorzitter wordt, gehoord de aanbeveling van de leden, benoemd door het classicaal-regionaal overlegorgaan uit de (voormalige) ambtsdragers woonachtig in het gebied van het betreffende regionale college.	De voorzitter wordt – op voordracht van het regionale college van de visitatie dat hiertoe het generale college hoort – benoemd door de regionale synode uit de (voormalige) ambtsdragers woonachtig in het gebied van het betreffende regionale college.
6	Het generale college voor de visitatie bestaat uit zeven leden en de voorzitter, die eveneens lid is. Naast de leden worden ten minste vijf toegevoegde leden benoemd, die elk door de voorzitter – of het die hoedanigheid waarnemende lid van het college – ter verrichting van de werkzaamheden van het college kunnen worden opgeroepen.	De voorzitters van de regionale colleges voor de visitatie vormen tezamen het generale college voor de visitatie.
7	De leden en de toegevoegde leden worden benoemd door de generale synode volgens een door de kleine synode vast te stellen rooster. Zowel voor de leden als voor de toegevoegde leden geldt dat ten naaste bij evenveel predikanten van de kerk als andere (voormalige) ambtsdragers worden benoemd. De voorzitter wordt eveneens door de generale synode benoemd.	
8	De voorzitters, de leden en de toegevoegde leden van de colleges voor de visitatie worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen voor een aansluitende periode van ten minste twee en ten hoogste vier jaar worden herbenoemd, met dien verstande dat zij niet langer dan twaalf aaneengesloten jaren deel van het college kunnen uitmaken.	De voorzitters en de leden [..] van de colleges voor de visitatie worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen voor een aansluitende periode van ten minste twee en ten hoogste vier jaar worden herbenoemd, met dien verstande dat zij niet langer dan twaalf aaneengesloten jaren deel van het college kunnen uitmaken.
9	De evangelisch-lutherse synode benoemt een aantal visitatoren die - in daarvoor in aanmerking komende gevallen - betrokken worden bij de visitatie door een regionaal college respectievelijk het generale college voor de visitatie.	
10	Het is niet mogelijk tegelijkertijd als (toegevoegd) lid zitting te hebben in meer dan één van de colleges voor de visitatie, het opzicht en de behandeling van bezwaren en geschillen, voor zover uit de ordinanties en generale regelingen niet anders voortvloeit.	Het is niet mogelijk tegelijkertijd als [..] lid zitting te hebben in meer dan één van de colleges voor de visitatie, het opzicht en de behandeling van bezwaren en geschillen, voor zover uit de ordinanties en generale regelingen niet anders voortvloeit.

2.8.4 Arbeidsveld

Er is geen reden om het arbeidsveld anders te beschrijven. De rol van visitatoren bij de ontmoeting van gemeenten wordt mooi gedekt door de eerste twee gedachtestreepjes van ord. 10-4-1: zich op de hoogte te stellen van het geestelijk leven van de gemeenten, en onderzoek te doen naar de wijze waarop de gemeenten gehoor geven aan haar roeping en naar de vervulling van de ambten en diensten.

2.8.5 Werkwijze

De taak van visitatoren ten opzichte van alle gemeenten, hoewel nu anders geformuleerd, blijft voorop staan. Het onderscheid tussen een 'tussentijdse buitengewone' en een 'periodieke' visitatie vervalst.

Het rapport gaat ervan uit dat een visitatie in de regel plaats vindt op initiatief van de regiopredikant. Om de onafhankelijkheid van de visitatie te handhaven moet het ook mogelijk zijn dat het college zelf initiatief neemt, eventueel zelfs tegen de wens van de regiopredikant in. In dat geval vereist lid 2 nu wel voorafgaand overleg met de regiopredikant.

Nu de visitatoren niet meer met elke gemeente in aanraking komen, is het hen niet meer mogelijk het in lid 12 bedoelde vierjaarlijkse overzicht van het kerkelijk leven samen te stellen. Die taak ligt voortaan bij de regionale synoden.

	Huidige tekst	Voorstel
	Ord. 10- 5. Werkwijze	
1	Het regionale college voor de visitatie draagt ervoor zorg dat elke gemeente, gelegen in de classes die in de desbetreffende regio samenwerken, ten minste eenmaal in de vier jaar door twee visitatoren wordt bezocht.	Het regionale college voor de visitatie bevordert de ontmoeting van gemeenten als bedoeld in ord. 4-15-1.
2	Het regionale college voor de visitatie kan - wanneer feiten of omstandigheden daartoe aanleiding geven of wanneer een kerkenraad of het breed moderamen van een meerdere ambtelijke vergadering daartoe een verzoek heeft gedaan - een tussentijdse buitengewone visitatie houden. Ook kan het college zich zo nodig schriftelijk dan wel mondeling met de betrokken kerkenraad, ambtsdragers of gemeenteleden in verbinding stellen.	Na overleg met de regiopredikant kan het regionale college voor de visitatie - wanneer feiten of omstandigheden daartoe aanleiding geven of wanneer een kerkenraad [..] daartoe een verzoek heeft gedaan - een [..] visitatie houden. Ook kan het college zich zo nodig schriftelijk dan wel mondeling met de betrokken kerkenraad, ambtsdragers of gemeenteleden in verbinding stellen.
3-5	ongewijzigd	
6	Bij een periodieke visitatie wordt aan de leden van de gemeente de gelegenheid gegeven tot een gesprek met visitatoren. Visitatoren kunnen deze gelegenheid ook bieden in geval van een buitengewone visitatie.	Bij een [..] visitatie wordt aan de leden van de gemeente de gelegenheid gegeven tot een gesprek met visitatoren. [...]
7-9	ongewijzigd	
10	Visitatoren doen van hun visitaties schriftelijk	Visitatoren doen van hun visitaties schriftelijk

	verslag aan het regionale college voor de visitatie, dat een afschrift daarvan doet toekomen aan het breed moderamen van de betrokken classicale vergadering en aan de betrokken kerkenraden.	verslag aan het regionale college voor de visitatie, dat een afschrift daarvan doet toekomen aan [...] de betrokken kerkenraden.
11	Een regionaal college voor de visitatie dient bij de classicale vergaderingen jaarlijks een overzicht in met betrekking tot het kerkelijk leven in de door haar gevisiteerde gemeenten binnen de classis. Van deze overzichten wordt een afschrift gezonden aan het generale college voor de visitatie.	(vervalt)
12	De regionale colleges en het generale college voor de visitatie stellen ten behoeve van de classicale vergaderingen respectievelijk de generale synode om de vier jaar een overzicht samen over het kerkelijk leven in hun ressort.	vervalt

2.9 DE SAMENSTELLING VAN DE GENERALE SYNODE

2.9.1 Kerk 2025

De invoering van een regionale synode in plaats van de classicale vergaderingen heeft ook consequenties voor de wijze waarop de generale synode wordt samengesteld. Het rapport zegt

5 daarover: elke regionale synode vaardigt vijf ambtsdragers uit de regio af naar de generale synode en draagt zorg voor een evenwichtige samenstelling van de afvaardiging. Niet meer dan twee afgevaardigden kunnen ook deel uitmaken van de regionale synode. De generale synode stelt een rooster op naar ambten. Naast deze 55 leden zijn er drie afgevaardigden vanuit de Lutherse synode, één vanuit het Waalse verband van gemeenten en afvaardigingen vanuit de associés (nu drie). Op

10 voorstel van het moderamen van de generale synode kunnen extra leden worden benoemd, tot een maximum van 65 leden. De afvaardiging per regionale synode wordt door deze vergadering zelf geregeld, rekening houdend met de breedte van de kerk. Zij kan bijvoorbeeld per toerbeurt gemeenten aanwijzen om een afgevaardigde te kiezen. De afgevaardigden hebben contact met regionale synode en gemeenten. Het eerste kan door rapportage, het tweede door thema's uit de

15 synode in te brengen in de ontmoetingen van gemeenten. De afgevaardigden worden in de communicatie met het grondvlak ondersteund vanuit de landelijke kerk.

2.9.2 Kanttekeningen

Aan de wens het aantal lutherse afgevaardigden te beperken tot drie kan alleen worden voldaan na overleg en voorafgaand advies van de evangelisch-lutherse synode (ord. 4-23-2).

20 De wijze waarop de regionale synoden hun afgevaardigden aanwijzen, behoeft hier niet geregeld te worden⁹. Hetzelfde geldt voor de rol van de afgevaardigden in de communicatie met de gemeenten. Dit kan in de regeling voor de wijze van werken van een regionale synode worden bepaald. Het verdient aanbeveling de regionale synoden minder strak te binden waar het gaat om de ambten van de afgevaardigden. De in lid 3 voorgestelde werkwijze impliceert dat elke regionale synode voor

⁹ De suggestie in Kerk 2025 dat gemeenten bij toerbeurt een afgevaardigde aanwijzen, is in elk geval niet realistisch.

drie of maximaal vier afgevaardigden in dit opzicht gebonden is. Voor vijftien van de 55 afgevaardigden is niet bij voorbaat duidelijk in welk ambt zij staan. De in lid 5 bestaande mogelijkheid dat de kleine synode een regionale synode kan uitnodigen een extra afgevaardigde van een specifieke 'kleur' aan te wijzen, blijft bestaan, maar in totaal kan dit om niet meer dan vijf extra afgevaardigden gaan. Het optelsommetje in het rapport zou dit aantal overigens tot drie beperken: 65-(55+3+1+3).

	Huidige tekst	Voorstel
	Ord.4- 25. Samenstelling	
1	De generale synode wordt gevormd door de ambtsdragers die zijn afgevaardigd door de classicale vergaderingen en door de evangelisch-lutherse synode.	De generale synode wordt gevormd door de ambtsdragers die zijn afgevaardigd door de <i>regionale synoden</i> en door de evangelisch-lutherse synode.
2	Elke classicale vergadering vaardigt één ambtsdrager uit de classis af. De evangelisch-lutherse synode vaardigt vijf ambtsdragers uit haar leden af. De afgevaardigden worden aangewezen voor vijf jaar. Elk jaar treedt een vijfde van het aantal leden van de generale synode af.	Elke <i>regionale synode</i> vaardigt vijf ambtsdragers uit de <i>regio</i> af. Ten hoogste twee afgevaardigden maken ook deel uit van de regionale synode. De evangelisch-lutherse synode vaardigt vijf ambtsdragers uit haar leden af ¹⁰ . De Réunion Wallonne vaardigt één ambtsdrager af.¹¹ De afgevaardigden worden aangewezen voor vijf jaar. Elk jaar treedt een vijfde van het aantal leden van de generale synode af.
3	De afvaardiging geschiedt aan de hand van een door de kleine synode op te stellen rooster dat voor elke classicale vergadering aangeeft wanneer zij een dienstdoend predikant, een ouderling, een ouderling-kerkrentmeester of een diaken dient af te vaardigen. Dit rooster wordt zo opgesteld dat per tien ambtsdragers er ten naaste bij drie predikanten, twee ouderlingen die niet tevens kerkrentmeester zijn, twee ouderlingen-kerkrentmeester en drie diakenen van de generale synode deel uitmaken. De kleine synode is bevoegd om afwijking van het rooster toe te staan, met dien verstande dat van de generale synode tenminste 18	De afvaardiging geschiedt aan de hand van een door de kleine synode op te stellen rooster dat voor elke <i>regionale synode</i> aangeeft hoeveel dienstdoende predikanten, ouderlingen, ouderlingen-kerkrentmeester en diakenen zij ten minste dient af te vaardigen. Dit rooster wordt zo opgesteld dat van de generale synode

¹⁰ De evangelisch-lutherse synode is advies gevraagd over de volgende tekst:

De evangelisch-lutherse synode vaardigt **drie** ambtsdragers uit haar leden af.

(Aan het slot): **De president van de evangelisch-lutherse synode is adviseur van de synode.**

De overige adviseurs van de synode worden niet in ordinanties vastgelegd. Maar om te voorkomen dat het adviseurschap buiten de evangelisch-lutherse synode om zou kunnen worden gewijzigd, is deze bepaling wel in de ordinantietekst opgenomen.

Het (overigens niet bindende maar uiteraard wel zwaarwegende) advies van de evangelisch-lutherse synode wordt tijdig voor de synodevergadering verwacht.

¹¹ Omdat de Réunion Wallonne tot nu toe als een classicale vergadering werd gerekend, ontbrak deze bepaling tot nu toe in de kerkorde: elke classis had immers één afgevaardigde.

	predikanten, 12 ouderlingen die niet tevens kerkrentmeester zijn, 12 ouderlingen-kerkrentmeester en 18 diakenen deel uitmaken.	ten minste twaalf predikanten, acht ouderlingen die niet tevens kerkrentmeester zijn, acht ouderlingen-kerkrentmeester en twaalf diakenen deel uitmaken.
4	De klassicale vergaderingen en de evangelisch-lutherse synode wijzen naast elke afgevaardigde een secundus aan die aan dezelfde vereisten voldoet als de primus en die bij verhindering of ontstentenis van deze als primus fungeert.	De <i>regionale synoden</i> , de evangelisch-lutherse synode en de Réunion Wallonne wijzen naast elke afgevaardigde een secundus aan die aan dezelfde vereisten voldoet als de primus en die bij verhindering of ontstentenis van deze als primus fungeert.
5	Wanneer de kleine synode constateert dat de samenstelling van de generale synode zodanig is dat de aantallen synodeleden, gerekend naar hun behoren tot een protestantse gemeente, een hervormde gemeente, een gereformeerde kerk of een evangelisch-lutherse gemeente naar verhouding sterk afwijken van de aantallen tot de Protestantse Kerk in Nederland behorende protestantse gemeenten, hervormde gemeenten, gereformeerde kerken en evangelisch-lutherse gemeenten, kan ter correctie de kleine synode ten hoogste tien klassicale vergaderingen aanwijzen opdat die naast de reeds door hen afgevaardigde synodeleden een tweede synodelid afvaardigen, waarbij de kleine synode bepaalt of deze van een protestantse gemeente, een hervormde gemeente, een gereformeerde kerk dan wel een evangelisch-lutherse gemeente ambtsdrager is en of deze een predikant, een ouderling die niet tevens kerkrentmeester is, een ouderling-kerkrentmeester dan wel een diaken dient te zijn.	Wanneer de kleine synode constateert dat de samenstelling van de generale synode zodanig is dat de aantallen synodeleden, gerekend naar hun behoren tot een protestantse gemeente, een hervormde gemeente, een gereformeerde kerk of een evangelisch-lutherse gemeente naar verhouding sterk afwijken van de aantallen tot de Protestantse Kerk in Nederland behorende protestantse gemeenten, hervormde gemeenten, gereformeerde kerken en evangelisch-lutherse gemeenten, kan ter correctie de kleine synode ten hoogste vijf regionale synoden aanwijzen opdat die naast de reeds door hen afgevaardigde synodeleden nog een [..] synodelid afvaardigen, waarbij de kleine synode bepaalt of deze van een protestantse gemeente, een hervormde gemeente, een gereformeerde kerk dan wel een evangelisch-lutherse gemeente ambtsdrager is en of deze een predikant, een ouderling die niet tevens kerkrentmeester is, een ouderling-kerkrentmeester dan wel een diaken dient te zijn.
6	De generale synode bepaalt in haar regeling voor haar wijze van werken wie als adviseurs aan de beraadslagingen van de generale synode deelnemen.	

2.10 OVERGANGSBEPALINGEN

Het college stelt de volgende overgangsbepalingen voor¹²:

2.10.1 Regionale synode: overgangsbepaling 73a (bij ord. 4-14)

- 5 **De indeling van de klassicale vergaderingen door de kleine synode in elf regio's wordt per 1 januari 2018 van kracht.**

De brede moderamina van de klassicale vergaderingen in een door de kleine synode aangewezen (nieuwe) regio stellen voor 1 oktober 2017 in goed overleg een rooster van afvaardiging naar de regionale synode vast waarin elke klassicale vergadering bevoegd is vier afgevaardigden aan te

¹² De nummering van de meeste overgangsbepalingen dient nog nader te worden gezien.

wijzen, waarvan er ten minste één predikant is, één een ouderling die niet tevens kerkrentmeester is, en één een ouderling-kerkrentmeester dan wel een diaken.

Tevens wijzen zij uit hun midden iemand aan als samenroeper voor de eerste vergadering van de regionale synode.

5 De klassicale vergaderingen benoemen voor 1 januari 2018 hun afgevaardigden naar de regionale synode.

De regionale synode komt in een eerste vergadering bijeen in januari 2018, daartoe bijeengeroepen door de samenroeper.

De vergadering

10 - kiest, onder leiding van de oudste van de aanwezige afgevaardigde predikanten, een moderamen overeenkomstig ord. 4-16-2 (nieuw),

- wijst de afgevaardigde(n) aan naar de generale synode overeenkomstig ord. 4-25-3 en 4,

- benoemt de visitatoren overeenkomstig ord. 10-3-1 op aanbeveling van de colleges van visitatoren die voor 1 jan. 2018 in de betreffende regio werkzaam zijn, en

15 - stelt de regeling vast als bedoeld in ord. 2-5-1 sub d.¹³

De regionale synode stelt uiterlijk per 1 juli 2018 een regeling voor de verkiezing van leden van de regionale synode vast, welke regeling van kracht wordt met het oog op de samenstelling van de regionale synode per 1 januari 2019. In deze regeling is een rooster van aftreden opgenomen.

20 2.10.2 Regionaal college voor de visitatie

De opdracht tot reguliere visitatie vervalt op 31 december 2017. Visitatoren blijven met het oog op de buitengewone visitatie in functie tot de regionale synode het college opnieuw heeft samengesteld.

25 Een buitengewone visitatie die begonnen is voor 1 januari 2018 wordt voortgezet door de daartoe aangewezen visitatoren onder verantwoordelijkheid van het college voor de visitatie van de regio waartoe de gemeente behoort. Betrokken visitatoren worden – indien nodig – tijdelijk aan het college van visitatoren toegevoegd.

2.10.3 Overige regionale colleges

Ovb. a

30 De leden van de regionale colleges voor het opzicht, voor de behandeling van bezwaren en geschillen en voor de behandeling van beheerszaken, die op 31 december 2017 in functie zijn, worden per 1 januari 2018 geacht benoemd te zijn door de regionale synoden in de betreffende regio met dien verstande dat:

35 de colleges in de regio Gelderland worden geacht ingesteld te zijn door de regionale synoden Gelderland1/Flevoland en Gelderland2 tezamen, en de colleges in de regio Zuid-Holland door de regionale synoden Zuid-Holland1 en Zuid-Holland2 tezamen.

Lopende zaken betreffende (personen in) gemeenten die tot een andere regio zijn gaan behoren worden door het college dat de zaak in behandeling heeft afgehandeld.

Ovb. b

40 Leden van de colleges die door de herindeling niet langer in de betreffende regio wonen, behouden het lidmaatschap van het college zolang zij niet in het college van hun regio worden benoemd.

¹³ Zie ook blz. 54, hoofdstuk 4.2.4.

2.10.4 Archieven

De archieven van de classicaal-regionale overlegorganen worden overgedragen aan de regionale synode in dezelfde regio, met dien verstande dat de archieven van het classicaal-regionaal overlegorgaan in de regio Gelderland worden overgedragen aan de regionale synode Gelderland², van het classicaal-regionaal overlegorgaan in de regio Zuid-Holland aan de regionale synode Zuid-Holland¹⁴.

2.10.5 Ringen en werkgemeenschappen (zie blz. 20)

Per 1 januari 2018 worden de gemeenten die die op 31 december 2017 waren ingedeeld in een classis geacht door de regionale synode te zijn samengebracht in een ring en worden de werkgemeenschappen die op 31 december 2017 bestaan geacht ingesteld te zijn door de regionale synode.

2.10.6 Overgangsbepaling 299

Om mogelijke onvoorziene problemen bij de komende verandering in de kerkelijke structuur goed te kunnen oplossen, stelt het college voor de in ovb. 299 genoemde datum van 1 januari 2018 te wijzigen in 1 januari 2023. Dat maakt het voor het college voor de kerkorde mogelijk zo nodig een voorziening te treffen.

<i>Huidige tekst</i>	<i>Voorstel</i>
Ovb. 299 Het generale college voor de kerkorde fungeert tot 1 januari 2018 tevens als commissie van overgang. Het bepaalde in ovb. 26 en 27 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat een in de ordinanties en de generale regelingen door de commissie aangebrachte voorlopige correctie van kracht blijft totdat via kerkordewijziging daaromtrent is beslist.	Ovb. 299 Het generale college voor de kerkorde fungeert tot 1 januari 2023 tevens als commissie van overgang. Het bepaalde in ovb. 26 en 27 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat een in de ordinanties en de generale regelingen door de commissie aangebrachte voorlopige correctie van kracht blijft totdat via kerkordewijziging daaromtrent is beslist.

¹⁴ Gekozen is voor de regio waarin de provinciehoofdstad zich bevindt. Omdat de regio formeel een fusie is van classes, is voor de classicale archieven geen overgangsbepaling nodig.

3 KERKELIJKE PRESENTIE

3.1 KERK 2025

Het derde thematische hoofdstuk van *Kerk 2025: een stap verder* betreft de kerkelijke presentie. Het synodebesluit daaromtrent beperkt zich tot één zinsnede:

- 5 9. Om de kerkelijke presentie te bevorderen en te versterken zal enerzijds meer ruimte worden geschapen voor nieuwe initiatieven en anderzijds de mogelijkheid worden geboden om af te zien van samenvoeging van gemeenten en een gemeente op te heffen.

De kern van het tweede deel van het synodebesluit ligt in de nieuwe mogelijkheid een gemeente op te heffen, en daarmee het ontstaan van ‘open plekken’ op de geografische kerkelijke kaart te
10 aanvaarden. Dat impliceert een verdere relativering van het territoriale stelsel waarin er vanouds van wordt uitgegaan dat er op het gebied van elke postcode een primair verantwoordelijke gemeente is. Om het mogelijk te maken een gemeente op te heffen is nieuwe regelgeving nodig. Het ligt voor de hand dit te regelen in ordinantie 2. Behalve voor de opheffing als zodanig is ook een regeling voor de registratie van de leden van de op te heffen gemeente van belang: het rapport suggereert daarvoor
15 als uiterste mogelijkheid die dat men lid kan zijn van de landelijke kerk zonder lid te zijn van een plaatselijke gemeente.

Waar het gaat om het eerste deel van het besluit: ruimte voor nieuwe initiatieven, ziet het rapport ook een rol voor de categoriale pastoraten. Het moderamen heeft in de synode toegezegd daaraan expliciet aandacht te zullen geven. Verder wordt gewezen op mogelijkheden als het ontstaan van
20 huishgemeenten.

Het college heeft de vragen rond het opheffen van een gemeente besproken in de context van een heroverweging van heel deel III van ord. 2 (art. 11 t/m 19), over vormen van gemeente-zijn. Centraal daarin stond de wens de bestaande regelingen ingrijpend te vereenvoudigen. In dit rapport volgt het college de opbouw van dit deel III.

25 Daarmee komen ook twee andere synodebesluiten in beeld:

12. Om de kerkorde terug te brengen tot het principe van ‘back to basics’ wordt ervoor gekozen in de ordinanties deze basics in algemene kaderbepalingen vast te leggen en in de generale regelingen de algemeen geldende regels op uitvoeringsniveau te verwoorden;
- 30 13. Aan gemeenten wordt zoveel mogelijk ruimte gegeven en tegelijkertijd dient de kwaliteit van het gemeente-zijn volgens de basics en de zorgvuldigheid van bestuur en beheer te worden gegarandeerd.

3.2 ALGEMEEN

3.2.1 Kerk 2025

Als het gaat om de relatie tussen de regionale synode en de gemeente, zegt het rapport onder meer:
35 “Gemeenten hebben de ruimte om hun interne ambtelijke organisatie en werkwijze zelf vorm te geven (binnen algemene kerkordelijke kaders, maar die zijn ruim). Om willekeur te voorkomen en transparantie te bevorderen, leggen zij dit in een plaatselijke regeling vast.

De gemeenten hebben de bevoegdheid om relaties en samenwerkingsverbanden met andere gemeenten van de kerk aan te gaan, volgens de algemene kerkordelijke kaders. Zij melden dit aan
40 het moderamen van de classicale vergadering. Indien er binnen een samenwerkingsverband onenigheid ontstaat wordt dit moderamen ingeroepen voor advies. Wanneer dit advies niet tot een

oplossing leidt, kan het moderamen gebruik maken van zijn bevoegdheid om een finale beslissing te nemen” (pg. 7).

Later, in hoofdstuk 5, over de vereenvoudiging van de regelgeving komt dit thema weer terug: “Hoe kunnen we de opzet van de kerkorde en de daarin voorgeschreven wijzigingsprocedures ombuigen in de gewenste richting van ‘back to basics’? Dit kan worden bereikt door in de ordinanties een beperkt aantal algemeen geldende kaderbepalingen op te nemen en alle verplichte voorschriften op detailniveau, voor zover nodig, onder te brengen in generale regelingen. Dit levert bij de huidige procedure van kerkordewijziging het voordeel op dat er veel minder vaak hoeft te worden geconsidereerd”. In hoofdstuk 5.3 wordt deze insteek in het bijzonder uitgewerkt voor gemeenten met wijkgemeenten.

3.2.2 Kanttekeningen

De bedoeling van de synode is dus kennelijk tweeledig. Meer vrijheid voor de gemeenten in het aangaan van relaties, zonder voortdurend toestemming van de regionale synode te moeten vragen. En een verschuiving van bepalingen van de ordinanties naar de generale regelingen.

Het college kiest er daarom voor ord. 2 ingrijpend te vereenvoudigen. De kern ligt daarin dat uitgegaan wordt van de ‘gewone’ gemeente. Een gemeente heeft rechtspersoonlijkheid – nader geregeld in ordinantie 11 – tenzij expliciet anders is bepaald. Gemeenten kunnen samenwerken, maar de daarvoor tot dusver geijkte onderscheidingen (combinatie van gemeenten, streekgemeenten) vervallen. Wel blijft de gemeente met wijkgemeenten bestaan, en worden in één artikel enkele bijzondere vormen van gemeente (buitengewone gemeenten, missionaire gemeenten, gemeenten in bijzondere omstandigheden) kort getypeerd. Veel regelgeving vervalt, een deel verschuift naar een generale regeling. In veel minder situaties is goedkeuring van de regionale synode noodzakelijk: de vrijheid van de gemeenten om zelf naar bevind van zaken te handelen, wordt dus groter.

In grote lijnen betekent dit dat ord. 2-12 (vorming van protestantse gemeenten) bijna helemaal vervalt, maar dat de kern ervan wordt opgenomen in één lid (3) in ord. 2-11. Hetzelfde geldt voor ord. 2-17 (streekgemeenten): een deel ervan (over de huisgemeente) verhuist naar ord. 2-11 (en wordt daarmee tot een mogelijkheid die in alle gemeenten bestaat), en de rest vervalt, of liever blijft qua inhoud bestaan in een algemeen artikel over samenwerking van gemeenten (nieuw 2-14a). Ook het oude artikel 15 (combinatie van gemeenten) kan daarom vervallen. Ord. 2-16 (gemeenten met wijkgemeenten) komt sterk verkort terug als ord. 2-12a. Ord. 2-17a, 2-18 en 2-18a worden samengevoegd in één nieuw artikel, ord. 2-13a. Ord. 2-13, over de vorming van nieuwe gemeenten, blijft gehandhaafd, maar eveneens verkort. En er komt een nieuw artikel over de opheffing van gemeenten, art. 16a. Ord. 2-14, over het samenvoegen van gemeenten, komt – zonder deze terminologie – in feite terug in art. 14a (over de samenwerking) en 15a (over het samengaan van twee gemeenten in één nieuwe).

Bij deze opzet is het alleen mogelijk de oude nummering van de artikelen aan te houden door een aantal oude artikelen formeel te laten vervallen, en nieuwe artikelen met een a-nummer in te voegen. Daarom kan onderstaand schema wellicht behulpzaam zijn. U ziet links vetgedrukt de oude artikelen op volgorde, met daarachter het nieuwe artikel waar een en ander ongeveer terugkomt in de nieuwe opzet, en rechts de nieuwe artikelen op volgorde, met daarachter de oude artikelen die daarin ongeveer terugkomen.

oud		Vgl. nieuw	nieuw		Vgl. oud
ord.2, art.		ord.2, art.	ord.2, art.		ord.2, art.
11	Algemeen	11	11	Algemeen	11
12	Prot. gem.	vervalt (deels in 11)	12	(vervalt)	

13	Nieuwe gem.	15a	12a	Gem/wijkgem	16
14	Samenvoeging	14a	13a	Bijzond.gem	17a, 18, 18a
15	Combinatie	14a	14a	Samenwerking	14, 15, 17
16	Gem/wijkgem	12a	15a	Nieuwe gem	12, 13
17	Streekgem	14a	17	(vervalt)	
17a	Buitengew.gem.	13a			
18	Bijzond omst	13a	16a	Opheffing	--
18a	Mission gem	13a			
19	Vermogensr.	19	19	Vermogensr	19

3.2.3 Algemene bepalingen over de gemeente

In wat artikel 11 wordt, vinden we enkele algemene bepalingen over de gemeente, voor het merendeel afkomstig uit het oude artikel 11.

5 Dat in lid 3 voor een wijziging van de naam van de gemeente wél goedkeuring van het moderamen van de regionale synode vereist wordt, hangt samen met het feit dat belangen van andere gemeenten hier aan de orde kunnen zijn. In een generale regeling zal worden aangegeven dat de wijziging van de naam moet worden doorgegeven aan de regionale synode en de generale synode, en dat een notariële verklaring naamswijziging rechtspersoon nodig is.

10 Uit ord. 2-12-6 (oud) is in lid 3a de mogelijkheid overgenomen dat een gemeente zich kan laten 'aanmerken' als protestantse gemeente. Voor het overige valt de vorming van een protestantse gemeenten nu onder de algemene regels voor het vormen van een nieuwe gemeente (zie nieuw artikel 2-15a-4). De leden 4 en 5 zijn verder niet inhoudelijk veranderd, wel redactioneel enigszins vereenvoudigd.

15 De huidige kerkorde kent de huisgemeente alleen binnen een streekgemeente (ord. 2-17). Zo'n huisgemeente, een vorm van een kleine geloofsgemeenschap, kan bij zowel de enkelvoudige gemeente als in de samenwerkingsverbanden een plaats krijgen. Elke kleine gemeente kan desgewenst zo'n huisgemeente worden: het betekent dat men een geloofsgemeenschap blijft, maar zelf geen kerkenraad meer heeft, geen rechtspersoon is, en dus onder leiding staat van de kerkenraad van een naburige gemeenten of van de regionale synode. Ook pioniersplekken of
20 leefgemeenschappen kunnen zo'n huisgemeente vormen, voor zover zij niet een missionaire gemeente vormen.

	Huidige tekst	Voorstel
	Artikel 11. Algemeen	Artikel 11. De gemeenten
1- 2	ongewijzigd	
3	De aanduiding en de naam van de gemeente worden door de kerkenraad niet gewijzigd dan nadat de leden van de gemeente daarin gekend en hierover gehoord zijn. Bedoelde wijziging kan alleen plaatsvinden met medewerking en goedvinden van het breed moderamen van de classicale vergadering, die in daarvoor in aanmerking komende gevallen de evangelisch-lutherse synode hoort.	De aanduiding en de naam van de gemeente, zoals bedoeld in lid 1, worden door de kerkenraad niet gewijzigd dan nadat de leden van de gemeente daarin gekend en hierover gehoord zijn. <i>Voor een besluit tot wijziging van de aanduiding van de gemeente is goedkeuring van het moderamen van de regionale synode nodig, dat wanneer het een evangelisch-lutherse gemeente betreft de evangelisch-lutherse synode hoort.</i>
3a	(oud 2-12-6)	

	<p>Indien het voor een gemeente niet mogelijk is door vereniging een protestantse gemeente te vormen, hetzij omdat er geen andere tot de kerk behorende gemeente ter plaatse is, hetzij omdat door de andere gemeente(n) te kennen is gegeven niet bereid te zijn tot vereniging te komen, kan het breed moderamen van de classicale vergadering, gehoord de kerkenraad van de andere gemeente, de eerstgenoemde gemeente op haar verzoek aanmerken als protestantse gemeente.</p>	<p>Indien het voor een gemeente niet mogelijk is door <i>samengaan met een andere gemeente</i> een protestantse gemeente te vormen, omdat er geen gemeente is om mee samen te gaan of omdat een in aanmerking komende gemeente niet wil, dan</p> <p>kan de regionale synode op verzoek van de kerkenraad deze gemeente aanmerken als protestantse gemeente. Alvorens het besluit te nemen, hoort de regionale synode de kerkenraad van andere in aanmerking komende gemeenten.</p>
4	<p>De grenzen van de gemeenten worden vastgesteld en gewijzigd door het breed moderamen van de classicale vergadering, dat de kerkenraden van de betrokken gemeenten en - in daarvoor in aanmerking komende gevallen - de evangelisch-lutherse synode hoort en de betrokken leden van de kerk in de gelegenheid stelt hun oordeel kenbaar te maken.</p> <p>Indien het grenzen betreft met een gemeente die behoort tot een andere classis geschiedt deze vaststelling en wijziging in overleg met het breed moderamen van de betreffende classicale vergadering.</p>	<p>De grenzen van de gemeenten worden vastgesteld en gewijzigd door <i>het moderamen van de regionale synode</i>, dat de kerkenraden van de betrokken gemeenten en bij betrokkenheid van een evangelisch-lutherse gemeente ook¹⁵ de evangelisch-lutherse synode hoort. Het moderamen van de regionale synode draagt er zorg voor dat de betrokken leden van de kerk hun mening¹⁶ kenbaar kunnen maken. Indien een gemeente uit een andere regio bij een grenswijziging betrokken is, wordt het besluit door beide moderamina in overleg genomen.</p>
5	<p>De kerkenraden van gemeenten waarvan het gebied geheel of gedeeltelijk samenvalt zijn gehouden elkaar op de hoogte te stellen van de werkzaamheden die door of vanwege de gemeente worden verricht, met name waar deze werkzaamheden de missionaire, diaconale en pastorale arbeid en het jeugdwerk van de gemeente betreffen, en op deze terreinen te zoeken naar samenwerking.</p>	<p>De kerkenraden van gemeenten waarvan het gebied geheel of gedeeltelijk samenvalt houden elkaar op de hoogte van kerkelijke activiteiten, met name de missionaire, diaconale en pastorale arbeid en het jeugdwerk. Waar mogelijk werken zij samen.</p>
5a	<p><i>vgl. oud 2-17-4)</i></p> <p>a. Een huisgemeente is een tot een streekgemeente behorende gemeente die niet in staat is alle in de orde van de kerk aangegeven taken van een gemeente te verrichten.</p> <p>b. Een huisgemeente wordt gevormd door de kerkenraad van een streekgemeente</p>	<p>a. Een geloofsgemeenschap, die niet in staat is alle in de orde van de kerk aangegeven taken van een gemeente te verrichten, kan onder de verantwoordelijkheid van de kerkenraad van een naburige gemeente of van de regionale synode als kleinschalige gemeenschap samenkomen om te</p>

¹⁵ In lid 4 is het woordje 'ook' ingevoegd om het misverstand te voorkomen dat de evangelisch-lutherse synode in plaats van de andere hier genoemde organen zou moeten worden gehoord.

¹⁶ 'Oordeel' is gewijzigd in 'mening', een term die ook elders in de ordinanties (bv. in ord. 11-6-4) te vinden is en die minder de suggestie oproept van een beslissende opinie (eenzelfde wijziging vindt plaats in ord. 2-13-6, zie onder).

	<p><i>op verzoek van de kerkenraad van de betreffende gemeente nadat de leden van deze laatstgenoemde gemeente de gelegenheid hebben gekregen hun oordeel kenbaar te maken.</i></p> <p><i>c. In bijzondere omstandigheden kan de streekkerkenraad – onder goedkeuring van het breed moderamen van de classicale vergadering en nadat de kerkenraad en de leden van de betreffende gemeente de gelegenheid hebben gehad hun oordeel kenbaar te maken – besluiten een gemeente die deel uitmaakt van de streekgemeente, aan te merken als huisgemeente.</i></p> <p><i>d. Een besluit tot vorming van een huisgemeente bevat een regeling betreffende de taken die door de huisgemeente in overleg met en onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad van de streekgemeente worden verricht.</i></p> <p><i>e. De kerkenraad van de streekgemeente wijst voor het contact met de huisgemeente uit zijn midden ten minste een van zijn leden aan.</i></p>	<p>vieren, te leren en te dienen.</p> <p>b. Deze geloofsgemeenschap wordt aangeduid als huisgemeente.</p> <p>c. De huisgemeente wordt geleid door een commissie, die werkt onder verantwoordelijkheid van en in verantwoording aan de in a. genoemde kerkenraad of de regionale synode.</p>
6-7	Verplaatst naar nieuw art. 14a (Samenwerking van gemeenten)	
8	Waar in de ordinanties of generale regelingen sprake is van gemeente respectievelijk kerkenraad wordt in het geval van een gemeente met wijkgemeenten steeds de wijkgemeente respectievelijk de wijkkerkenraad bedoeld, tenzij nadrukkelijk anders wordt vermeld of uit de bepaling blijkt dat kennelijk de gemeente als geheel respectievelijk de algemene kerkenraad wordt bedoeld.	

3.3 GEMEENTEN MET WIJKGEMEENTEN

3.3.1 Kerk 2025

5 Het rapport stelt vast dat “het huidige kerkordelijke kader op zichzelf voldoende ruimte biedt om te komen tot een gewenste bandbreedte in de verhouding tussen algemene kerkenraad en wijkkerkenraden. Ook de in Kerk 2025 bepleite radicale invulling van beide modellen is mogelijk. In de plaatselijke regeling kan deze verhouding worden neergelegd; dit biedt ruimte voor de veelkleurigheid die zich in de praktijk voordoet” (pg. 35). De meest concrete voorgestelde wijziging is dat de bepaling van ord. 2-16-1 (een gemeente met meer dan 2 predikanten wordt in de regel ingedeeld in wijkgemeenten) beter zou kunnen vervallen. Voor het overige zou in de sfeer van modellen meer gedaan kunnen worden aan de ondersteuning van gemeenten in het vinden van oplossingen op maat.

3.3.2 Kanttekeningen

15 In de nu gepresenteerde opzet wordt de indeling in wijkgemeenten in feite vrijgelaten: de voorwaarde in lid 1 vervalt, dus ook een gemeente met veel predikanten hoeft daar niet voor te

kiezen (maar kan dat wel doen). Een gemeente met meerdere predikanten kan zonder wijkgemeenten functioneren en een gemeente met één predikant kan desgewenst twee wijkgemeenten vormen.

5 De uitvoerige bepalingen in lid 3 t/m 6 (oud) zijn nu gecompriemd in het nieuwe lid 6. Goedkeuring door de regionale synode is in deze beslissingen niet nodig. Oud lid 7 vervalt, omdat de inhoud later terugkomt in artikel 14a. Samenwerking tussen wijkgemeenten, inclusief het delen van een predikant, is zonder meer mogelijk. De mogelijkheid een wijkgemeente van bijzondere aard te vormen blijft bestaan. We laten ook dit aan de vrijheid van de gemeente over. Indien een algemene kerkenraad in eerste instantie weigert, dan kan visitatie bemiddelen.

10

	Huidige tekst	Voorstel
	Ord.2- 16. Gemeenten met wijkgemeenten	Ord. 2-12a. Gemeenten met wijkgemeenten
1	Indien aan een gemeente meer dan twee predikanten voor gewone werkzaamheden zijn verbonden wordt de gemeente in de regel ingedeeld in wijkgemeenten.	Een gemeente kan worden ingedeeld in wijkgemeenten.
2	Een gemeente met wijkgemeenten heeft een algemene kerkenraad; de wijkgemeenten hebben elk een wijkkerkenraad.	<i>Vervalt hier (zie ord. 4-6-1)</i>
3	Indien in een niet in wijkgemeenten ingedeelde gemeente de behoefte bestaat tot vorming van wijkgemeenten, kan de kerkenraad daartoe besluiten met inachtneming van het in lid 4 bepaalde ten aanzien van elk van de te vormen wijkgemeenten.	Zie lid 6
4	De algemene kerkenraad kan - hetzij op verzoek van belanghebbende leden van de gemeente, hetzij op verzoek van een of meer kerkenraden van de betrokken wijkgemeenten - tot vorming van een nieuwe wijkgemeente besluiten, als daartoe een zodanig aantal gemeenteleden zal behoren dat de te vormen wijkgemeente in staat geacht mag worden een wijkkerkenraad te vormen en de in de orde van de kerk aangegeven taken van een wijkgemeente te verrichten.	vervalt
5	De algemene kerkenraad kan ten behoeve van een goede vervulling van de missionaire, diaconale en pastorale arbeid van de gemeente - nadat de betrokken wijkkerkenraden zijn gehoord en de leden van de betrokken wijkgemeenten de gelegenheid hebben gekregen hun oordeel daarover kenbaar te maken - ook eigener beweging overgaan tot de vorming van (nieuwe) wijkgemeenten.	vervalt
6	Het aantal en de grenzen van de wijkgemeenten worden, nadat de betrokken wijkkerkenraden zijn gehoord en de leden	Het aantal en de grenzen van de wijkgemeenten worden <i>door de algemene kerkenraad vastgesteld, nadat de betrokken</i>

	<p>van de betrokken wijkgemeenten de gelegenheid hebben gekregen hun oordeel kenbaar te maken, vastgesteld en gewijzigd door de algemene kerkenraad. Vaststelling en wijziging van het aantal wijkgemeenten kan alleen plaatsvinden met medewerking en goedvinden van het breed moderamen van de classicale vergadering.</p>	<p><i>wijkkerkenraden zijn gehoord en de gemeenteleden hun mening kenbaar hebben kunnen maken.</i></p> <p>...</p> <p>Indien de gemeente nog niet in wijkgemeenten is ingedeeld, wordt bovengenoemd besluit genomen door de kerkenraad.</p>
7	<p>De algemene kerkenraad kan eigener beweging, en gehoord de betrokken wijkkerkenraden, dan wel op verzoek van de betrokken wijkkerkenraden twee of meer wijkgemeenten samenbrengen in een combinatie van wijkgemeenten ten behoeve waarvan een predikant verbonden wordt of is aan de gemeente.</p> <p>De algemene kerkenraad treft daarbij in overleg met de betrokken wijkkerkenraden een regeling ten aanzien van de kerkdiensten, de indeling van het pastorale werk en het aandeel van elke wijkgemeente in de keuze van de predikant.</p>	<p>Vervalt</p>
8	<p>De algemene kerkenraad kan - op verzoek en ten behoeve van leden van de gemeente die in een bijzondere situatie verkeren en gehoord de kerkenraden van de betrokken wijkgemeenten - deze leden samen brengen in een wijkgemeente van bijzondere aard. Een besluit tot vorming van een wijkgemeente van bijzondere aard heeft de goedkeuring van het breed moderamen van de classicale vergadering, dat daarover het advies inwint van het regionale college voor de visitatie.</p>	<p>De algemene kerkenraad kan – op verzoek en ten behoeve van leden van de gemeente die in een bijzondere situatie verkeren en gehoord de kerkenraden van de betrokken wijkgemeenten – deze leden <i>samenbrengen</i> in een wijkgemeente van bijzondere aard. [...]</p>
9	<p><i>Verplaatst naar ord. 2 (wie tot de wijkgemeente behoren).</i></p>	
10	<p><i>Verplaatst naar ord. 4-8-5a (plaatselijke regeling)</i></p>	

3.4 BIJZONDERE GEMEENTEVORMEN

3.4.1 Kerk 2025

5 “Op plaatsen waar de kerk niet meer op reguliere wijze aanwezig is, kunnen andere vormen van kerk-zijn ontstaan” (pg. 21), zegt het rapport. Het gaat niet dieper in op de bestaande vormen van gemeente-zijn die afwijken van het standaardpatroon.

3.4.2 Kanttekeningen

10 Het college meent dat het verantwoord en zinvol is de bestaande afwijkende vormen (de buitengewone gemeente van ord. 2-17a, de missionaire gemeente van ord. 2-18a, en de gemeente in bijzondere missionaire, diaconale en pastorale omstandigheden van ord. 2-18) samen te brengen in één artikel over bijzondere gemeentevormen. Daarbij kan tevens een behoorlijke vereenvoudiging van de regelgeving worden bereikt.

15 Zo lijken in het huidige artikel 2-17a lid 3 en 4 overbodig: als niet afgeweken wordt van de kerkordelijke bepalingen, dan wordt de buitengewone gemeente ingedeeld in een regio en dan heeft zij rechtspersoonlijkheid. Dat zij per definitie ‘protestants’ (en dus niet hervormd, gereformeerd of evangelisch-luthers) is, wordt nu in lid 3 gemeld.

Vooraf bij de artikelen rond de missionaire gemeente (oud ord. 18a-7) bleek veel vereenvoudiging mogelijk. Veel staat feitelijk elders in de ordinanties, en ook de overgang naar een gewone (wijk)gemeente hoeft niet apart te worden vermeld.

20 Bij lid 10 en volgende – over de gemeenten in bijzondere missionaire, diaconale en pastorale omstandigheden – vervalt onder meer het horen van het regionale college voor de visitatie: de regiopredikant zal bij dergelijke stappen altijd betrokken zijn, en deze kan desgewenst een visitatie doen plaatsvinden. Ook verder bleek een grote reductie van de bepalingen mogelijk.

	Huidige tekst		Voorstel
			Ord.2- 13a. Bijzondere gemeentevormen
		1	Als bijzondere gemeentevormen kent de kerk buitengewone gemeenten, missionaire gemeenten en gemeenten in bijzondere missionaire, diaconale en pastorale omstandigheden.
		2	In geval van een wijkgemeente is dit artikel van overeenkomstige toepassing.
	Ord. 2- 17a. Buitengewone gemeenten		<i>Buitengewone gemeenten</i>
1	Indien een gemeenschap van christenen de generale synode daarom verzoekt en deze gemeenschap instemt met het belijden van de kerk, kan de synode – gehoord de daarvoor in aanmerking komende organen van de kerk – besluiten deze gemeenschap als een buitengewone gemeente op te nemen in de kerk.	3	Indien een gemeenschap van christenen de generale synode daarom verzoekt en deze gemeenschap instemt met het belijden van de kerk, kan de synode – gehoord de daarvoor in aanmerking komende organen van de kerk – besluiten deze gemeenschap als een buitengewone <i>protestantse</i> gemeente op te nemen in de kerk.
4	In het besluit van de generale synode wordt – nadat daarover overeenstemming is bereikt met de betrokken gemeenschap van christenen – vastgelegd	4	<i>Nadat daarover overeenstemming is bereikt met de betrokken gemeenschap van christenen legt de generale synode in het besluit vast</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - van welke classicale vergadering de buitengewone gemeente deel uitmaakt, - op welke wijze door de buitengewone gemeente wordt voorzien in taken en verplichtingen zoals die bij of krachtens de ordinanties zijn bepaald, en - welke rechten en verplichtingen predikanten hebben die aan de gemeente verbonden zijn op het moment dat de betrokken gemeenschap wordt opgenomen in de kerk. <p>De generale synode is slechts na overleg met de kerkenraad van een buitengewone gemeente bevoegd een nieuw besluit te nemen met betrekking tot deze gemeente.</p>		<p>[..]</p> <ul style="list-style-type: none"> - op welke wijze door de buitengewone gemeente wordt voorzien in taken en verplichtingen zoals die bij of krachtens de ordinanties zijn bepaald, en welke rechten en verplichtingen predikanten hebben die aan de <i>buitengewone</i> gemeente verbonden zijn op het moment dat de betrokken gemeenschap wordt opgenomen in de kerk. <p>De generale synode is slechts na overleg met de kerkenraad ... bevoegd een nieuw besluit te nemen met betrekking tot deze gemeente.</p>
3	Een buitengewone gemeente wordt gerekend onder de protestantse gemeenten in de zin van artikel 11 lid 2, en heeft als zodanig rechtspersoonlijkheid als bedoeld in ordinantie 11-5-1.		<i>Vervalt (vgl. toevoeging in lid 3)</i>
4	Indien de kerkenraad van een buitengewone gemeente daarom verzoekt, kan de generale synode besluiten deze gemeente vanaf een vast te stellen datum te beschouwen als een nieuwe gemeente in de zin van artikel 13, onder overeenkomstige toepassing van het in dat artikel bepaalde.	5	Indien de kerkenraad daarom verzoekt en indien de gemeente kan voldoen aan alle kerkordelijke bepalingen die gelden voor de gemeenten van de kerk , kan de generale synode besluiten deze gemeente vanaf een vast te stellen datum te beschouwen als een nieuwe gemeente [...]
	Ord. 2- 18a. Missionaire gemeenten		<i>Missionaire gemeenten</i>
1	Een missionaire gemeente is een (wijk)gemeente in wording die gevormd wordt met het oog op missionaire arbeid en die niet voldoet aan de in artikel 13-4 genoemde voorwaarden voor de vorming van een nieuwe gemeente	6	Een missionaire gemeente is een (wijk)gemeente in wording die gevormd wordt met het oog op missionaire arbeid en die niet voldoet aan de in artikel 15a genoemde voorwaarden voor de vorming van een nieuwe gemeente.
2	De vorming van de missionaire wijkgemeente geschiedt door de (algemene) kerkenraad, de vorming van een missionaire gemeente door het breed moderamen van de classicale vergadering. Door een (algemene) kerkenraad kan een besluit tot het vormen van een missionaire wijkgemeente slechts worden genomen	7	<i>Een missionaire gemeente wordt gevormd bij besluit van de regionale synode, een missionaire wijkgemeente bij besluit van de algemene kerkenraad.</i> [...]

	<p>met medewerking en goedvinden van het breed moderamen van de classicale vergadering.</p> <p>Door het breed moderamen van een classicale vergadering kan een besluit tot het vormen van een missionaire gemeente slechts worden genomen nadat de betrokken kerkenraden zijn gehoord.</p>		
3	<p>De leiding van de missionaire gemeente berust bij een commissie die werkt in opdracht van, onder verantwoordelijkheid van en in verantwoording aan de ambtelijke vergadering die het besluit tot vorming van de missionaire gemeente heeft genomen.</p> <p>(lid 5)</p> <p>De ambtelijke vergadering die het besluit tot vorming van de missionaire (wijk)gemeente heeft genomen benoemt de leden van de in lid 3 bedoelde commissie en benoemt of verkiest tenminste één ambtsdrager met een bepaalde opdracht die deel uitmaakt van de bedoelde commissie, ten behoeve van de missionaire (wijk)gemeente.</p>	8	<p>De leiding van de missionaire gemeente berust bij een commissie die werkt in opdracht van, onder verantwoordelijkheid van en in verantwoording aan de ambtelijke vergadering die het besluit tot vorming heeft genomen.</p> <p><i>De leden van de commissie worden door deze ambtelijke vergadering benoemd. Ten minste één lid is ambtsdrager met bepaalde opdracht.</i></p>
4	<p>De zorg voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de missionaire gemeente berust bij de ambtelijke vergadering die het besluit tot vorming van de missionaire gemeente heeft genomen, die de verzorging van deze aangelegenheden toevertrouwt aan het college van kerkrentmeesters, respectievelijk aan de financiële commissie van de classicale vergadering.</p>	9	<p>De zorg voor de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de missionaire gemeente berust bij de ambtelijke vergadering die het besluit tot vorming van de missionaire gemeente heeft genomen, die de verzorging van deze aangelegenheden toevertrouwt aan de financiële commissie van de <i>regionale synode</i> respectievelijk aan het college van kerkrentmeesters.</p>
5	Zie bij lid 3		<i>Verplaatst naar lid 8</i>
6	<p>Tot opbouw van de missionaire (wijk)gemeente en ten behoeve van haar missionaire arbeid kan</p> <ul style="list-style-type: none"> - een kerkelijk werker als bedoeld in ord. 3-12 worden benoemd, - aan een kerkelijk werker een bijzondere opdracht worden verleend als bedoeld in ord. 3-13, - een predikant met een bepaalde taak als bedoeld in ord. 3-8-2 worden beroepen of aangewezen, dan wel - een predikant in algemene dienst als bedoeld in ord. 3-22 worden beroepen. 		<i>vervalt</i>
7	Indien tot de missionaire (wijk)gemeente een zodanig aantal gemeenteleden		<i>Vervalt</i>

	behoort dat ze in staat geacht mag worden een kerkenraad te vormen en de in de orde van de kerk aangegeven taken van een (wijk)gemeente te verrichten, kan zij worden omgevormd tot een nieuwe wijkgemeente waarbij artikel 16 van toepassing is, dan wel tot een nieuwe gemeente waarbij artikel 13 van toepassing is.		
	Ord. 2- 18. Gemeenten in bijzondere missionaire, diaconale en pastorale omstandigheden		<i>Gemeenten in bijzondere missionaire, diaconale en pastorale omstandigheden</i>
1	<p>Het breed moderamen van de classicale vergadering is bevoegd ten behoeve van het werk van een (wijk)gemeente of van een (wijk)gemeente van bijzondere aard, gelegen in een grootstedelijk gebied, die naar het oordeel van de door de generale synode daartoe aangewezen organen van de kerk in bijzondere missionaire, diaconale en pastorale omstandigheden verkeert, in het kader van een op die bijzondere omstandigheden gericht beleid - het regionale college voor de visitatie gehoord - voorzieningen te treffen, als daar zijn:</p> <p>a. het verlenen aan een of meer in overleg met de betrokken gemeente daartoe aangewezen ouderlingen of diakenen van de bevoegdheid om in deze (wijk)gemeente bij ontstentenis van de predikant ambtswerkzaamheden van een predikant te verrichten, waaronder het voorgaan in de kerkdiensten en de bediening van de sacramenten, een en ander onder supervisie van een daartoe aangewezen predikant;</p> <p>b. andere maatregelen die de betrokken organen van de kerk wenselijk dan wel noodzakelijk achten.</p>	10	De regionale synode is bevoegd voor gemeenten in bijzondere omstandigheden voorzieningen te treffen. Zij besluit hiertoe na overleg met door de generale synode aangewezen organen van de kerk.
		11	<i>Een mogelijke voorziening is het verlenen van de bevoegdheid aan ouderlingen of diakenen om bij ontstentenis van een predikant de ambtswerkzaamheden van een predikant te verrichten, waaronder het voorgaan in kerkdiensten en de bediening van de sacramenten. Deze bevoegdheid wordt aan de betreffende ambtsdragers verleend door het moderamen van de regionale synode in overleg met de kerkenraad. De regionale synode wijst een predikant als supervisor aan.</i>
2	Het breed moderamen van de classicale vergadering neemt het besluit tot het treffen van voorzieningen op verzoek van de desbetreffende (wijk)gemeente of van leden van de kerk die in een dergelijke bijzondere situatie verkeren.		vervalt
3	Het breed moderamen van de classicale		vervalt

	vergadering hoort, voordat het een besluit als bedoeld in lid 2 neemt, - de kerkenraad van de betrokken (wijk)gemeente, indien het verzoek niet van hemzelf afkomstig is en - de algemene kerkenraad.		
4	Het breed moderamen van de classicale vergadering kan ten behoeve van het werk van een (wijk)gemeente, die niet gelegen is in een grootstedelijk gebied als bedoeld in lid 1, maar die naar het oordeel van de door de generale synode daartoe aangewezen organen van de kerk eveneens in bijzondere missionaire, diaconale en pastorale omstandigheden verkeert, met inachtneming van het overigens in dit artikel bepaalde, besluiten tot het treffen van voorzieningen als bedoeld in lid 1. Dit besluit behoeft de goedkeuring van de generale synode, het generale college voor de visitatie gehoord.		vervalt

3.5 SAMENWERKING TUSSEN GEMEENTEN

3.5.1 Kerk 2025

5 Het rapport pleit nadrukkelijk voor verruiming van de mogelijkheden voor gemeenten om relaties en samenwerkingsverbanden aan te gaan. Daarvoor zijn de algemene kerkordelijke kaders wenselijk. Die worden in dit nieuwe artikel gegeven. In plaats van goedkeuring door het moderamen van de regionale synode volstaat in veel gevallen een melding. Alleen indien er binnen een samenwerkingsverband onenigheid ontstaat wordt het moderamen ingeroepen voor advies. Wanneer dit advies niet tot een oplossing leidt, kan de regiopredikant gebruik maken van zijn bevoegdheid om een
10 voorlopige maatregel te nemen.

3.5.2 Kanttekeningen

Op dit punt kiest het college voor de meest rigoureuze ingreep. Het invoegen van een nieuw artikel (ord. 2-14a) maakt het mogelijk de oude artikelen over samenvoeging (ord. 2-11-6) en combinatie van gemeenten (ord. 2-14), alsmede dat over de streekgemeenten (ord.2- 17) te schrappen. Ook ord.
15 4-11, over de gemeenschappelijke regeling die kerkenraden kunnen treffen, kan vervallen. Hier volstaan inderdaad 'algemene kerkordelijke kaders'. Gemeenten hebben de vrijheid samen te werken, en kunnen daarin minder ver gaan of juist verder: de stappen staan in lid 2 t/m 4 beschreven. Ook de vorming van een protestantse gemeente door het samengaan van (meestal) een hervormde gemeente en een gereformeerde kerk, zoals nu geregeld in ord. 2-12, valt gewoon binnen
20 deze kaderbepalingen. Alleen als bevoegdheden worden overgedragen aan een samenwerkingsverband, is goedvinden van het moderamen van de regionale synode vereist: hier

5 komt immers de rechtspersoon van een gemeente in het geding, met mogelijk grote vermogensrechtelijke implicaties. In een generale regeling worden meer gedetailleerde voorschriften gegeven, zoals nu te vinden in de wegvallende ordinantiebepalingen (bijvoorbeeld huidige gemeenschappelijke regeling, streekgemeente, federatie, maar ook nieuwe vormen). Daarbij wordt o.a. aangegeven in welke situaties een afzonderlijke rechtspersoon nodig is en aan welke voorwaarden in dat verband moet worden voldaan, onder meer met het oog op wettelijke regelingen.

	Voorstel
	Ord. 2-14a. Samenwerking tussen gemeenten
1	Gemeenten kunnen met elkaar samenwerken een en ander naar regels bij generale regeling vastgesteld.
2	Bij langdurige samenwerking kan een samenwerkingsorgaan gevormd worden.
3	Langdurige samenwerking is mogelijk zowel voor het geheel als voor delen van het leven en werken van gemeenten.
4	Bij bepaalde vormen van samenwerking is het mogelijk dat de kerkenraden en/of colleges de verzorging van de gemeenschappelijke belangen opdragen aan het samenwerkingsorgaan.
5	Kerkenraden en/of colleges kunnen bevoegdheden overdragen aan het samenwerkingsorgaan. Overdracht en beëindiging van de overdracht kan alleen met goedvinden van het moderamen van de regionale synode.
6	Indien de betrokken gemeenten niet zijn ingedeeld in dezelfde regio, worden zij bij bepaalde vormen van samenwerking, naar regels bij generale regeling vastgesteld, op verzoek van de kerkenraden bij het aangaan van bedoelde samenwerkingsvorm door de kleine synode ingedeeld in één regio.
7	In bijzondere omstandigheden kan de regionale synode besluiten gemeenten in een samenwerkingsverband onder te brengen indien gebleken is dat ten minste een van deze gemeenten geen mogelijkheid meer heeft om als zelfstandige gemeente volgens de orde van de kerk voort te bestaan. Dit besluit wordt niet genomen dan nadat de kerkenraden en de leden van de betreffende gemeenten de gelegenheid hebben gehad hun mening kenbaar te maken. Indien een evangelisch-lutherse gemeente betrokken is, hoort de regionale synode vooraf de evangelisch-lutherse synode.

10 3.6 VORMING VAN NIEUWE GEMEENTEN

3.6.1 Kerk 2025

Het rapport spreekt niet met zoveel woorden over de vorming van nieuwe gemeenten. Veel meer gaat het over nieuwe initiatieven die mogelijk zijn waar oude vormen zichzelf hebben overleefd.

3.6.2 Kanttekeningen

15 In ord. 2-13 (oud) is de vorming van nieuwe gemeenten op dit moment geregeld. De achtergrond ligt daar vooral in de mogelijkheid dat door groei van een burgerlijke gemeente de vorming van een nieuwe kerkelijke gemeente – bijvoorbeeld in een nieuwbouwwijk – wenselijk kan zijn. Artikel 13 biedt daarvoor een aantal criteria waaraan moet worden voldaan. In het laatste lid wordt de
20 mogelijkheid van de vorming van een nieuwe gemeente op hetzelfde grondgebied als een al bestaande gemeente aan strenge eisen gebonden.

- Het college stelt voor in het nieuwe ord. 2- 15a alle regels samen te brengen die moeten gelden wanneer een nieuwe gemeente ontstaat, hetzij op de hierboven aangeduide wijze (de 'vorming' van een nieuwe gemeente), hetzij doordat een gemeente 'van buiten' toetreedt (een nu nog niet geregelde variant), hetzij doordat gemeenten samengaan als resultaat van groeiende samenwerking (vgl. ook ord. 2-14a nieuw), of doordat een gemeente wordt gesplitst.
- 5 Nieuw lid 3 omvat ook de vorming van protestantse gemeenten (vgl. de oude bepaling in ord. 2-12).

	Huidige tekst		Voorstel
	Ord. 2-13. De vorming van nieuwe gemeenten		Ord. 2-15a. Nieuwe gemeenten
		1	Nieuwe gemeenten ontstaan door vorming, toetreden, samengaan of splitsen van gemeenten.
			<i>Vorming</i>
1	De vorming van een nieuwe gemeente geschiedt - hetzij op verzoek van belanghebbende leden van de kerk die in een bepaald gebied woonachtig zijn, hetzij op verzoek van een of meer kerkenraden van de betrokken gemeenten - door het breed moderamen van de classicale vergadering. (vgl. lid 3) (vgl. lid 5)	<u>2</u>	De vorming van een nieuwe gemeente geschiedt op verzoek van belanghebbende leden van de kerk dan wel op verzoek van een of meer kerkenraden door het <i>moderamen van de regionale synode</i> . <i>Het moderamen van de regionale synode kan tot vorming van een nieuwe gemeente besluiten</i> - <i>nadat de betrokken kerkenraden en gemeenteleden gehoord zijn, en</i> - <i>indien de te vormen gemeente in staat geacht mag worden de in de kerkorde aangegeven taken van een gemeente te verrichten.</i>
2	Een daartoe strekkend verzoek dient, als het wordt gedaan door leden van de betrokken gemeenten, ingediend te worden bij de kerkenraad van hun gemeente, die het verzoek met een advies ter zake doorzendt naar het breed moderamen van de classicale vergadering. Is het verzoek afkomstig van een kerkenraad van een van de betrokken gemeenten, dan wordt het verzoek ingediend bij het breed moderamen van de classicale vergadering.		vervalt
3	Voordat een besluit tot vorming van een nieuwe gemeente wordt genomen, wordt het advies ingewonnen van de betrokken kerkenraden, voor zover het verzoek daartoe niet van zulk een kerkenraad zelf afkomstig is, en worden		Vervalt

	de betrokken leden van de kerk in de gelegenheid gesteld hun oordeel kenbaar te maken.		
4	Het breed moderamen van de classicale vergadering kan tot vorming van een nieuwe gemeente besluiten als daartoe een zodanig aantal gemeenteleden zal behoren, dat de te vormen gemeente in staat geacht mag worden een kerkenraad te vormen en de in de orde van de kerk aangegeven taken van een gemeente te verrichten.		vervalt
5	Het breed moderamen van de classicale vergadering kan – op verzoek en ten behoeve van leden van de kerk die in een bijzondere situatie verkeren en gehoord de kerkenraden van de betrokken gemeenten – deze leden samenbrengen in een gemeente van bijzondere aard. Een besluit tot vorming van een gemeente van bijzondere aard behoeft de goedkeuring van de generale synode, die daarover het advies inwint van het generale college voor de visitatie en – in daarvoor in aanmerking komende gevallen – van de evangelisch-lutherse synode. In deze gemeente worden leden uitsluitend ingeschreven op hun eigen verzoek. Voor deze gemeenten gelden – voor zover in de orde van de kerk niet anders is bepaald – dezelfde regels als voor andere gemeenten.		vervalt
6	Indien het verzoek tot vorming van een nieuwe gemeente betreft de vorming van een nieuwe gemeente naast een ter plaatse reeds bestaande gemeente dan wel de vorming van een nieuwe hervormde gemeente, gereformeerde kerk of evangelisch-lutherse gemeente, kan het breed moderamen van een classicale vergadering daartoe eerst besluiten na tevens het advies ingewonnen te hebben van het regionale college voor de visitatie en - in daarvoor in aanmerking komende gevallen - van de evangelisch-lutherse synode. Dit besluit behoeft de goedkeuring van de generale synode.		vervalt
			Toetreden

		3	<p>Tot de Protestantse Kerk in Nederland kunnen als nieuwe gemeente toetreden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een gemeente die overkomt uit een andere kerk of een onafhankelijke gemeente¹⁷, - een geloofsgemeenschap, die geen deel uitmaakt van de Protestantse Kerk en het verzoek indient in haar een gemeente te mogen vormen <p>De generale synode kan tot toetreding besluiten, indien de nieuwe gemeente in staat is de in de orde van de kerk aangegeven taken van een gemeente te verrichten.</p>
	Ord. 2-14 Samenvoeging van gemeenten		<i>Samengaan</i>
1	<p>Twee of meer aangrenzende gemeenten dan wel twee of meer gemeenten die in een zelfde gebied gelegen zijn, waaronder ten minste een gemeente van bijzondere aard, kunnen - op verzoek van de kerkenraden van de betrokken gemeenten en nadat de leden van de betreffende gemeenten de gelegenheid hebben gekregen hun oordeel kenbaar te maken - door het breed moderamen van de classicale vergadering worden samengevoegd tot een nieuwe gemeente.</p> <p>(vgl. ord. 2-12 Vorming van een protestantse gemeente)</p>	4	<p>Kerkenraden van twee of meer gemeenten kunnen besluiten de gemeenten samen te laten gaan nadat de leden van de gemeente, en in een gemeente met wijkgemeenten de wijkkerkenraden, de gelegenheid hebben gehad hun mening kenbaar te maken. Het moderamen van de regionale synode stelt het grondgebied (de grenzen) van de nieuwe gemeente vast. Het besluit tot samengaan behoeft de goedkeuring van het moderamen van de regionale synode.</p> <p>Indien een hervormde gemeente, een gereformeerde kerk en een evangelisch-lutherse gemeente, dan wel twee van hen betrokken zijn in het samengaan, wordt de nieuwe gemeente aangeduid als protestantse gemeente.</p>
2	<p>In bijzondere omstandigheden kan het breed moderamen van de classicale vergadering een gemeente, indien aan het regionale college voor de visitatie en - in daarvoor in aanmerking komende gevallen - aan de evangelisch-lutherse synode is gebleken dat deze gemeente geen mogelijkheid meer heeft om zelfstandig te blijven bestaan, samenvoegen met een andere gemeente.</p> <p>Het besluit daartoe kan eerst genomen worden nadat de betrokken kerkenraden</p>	5	<p>In bijzondere omstandigheden kan de regionale synode besluiten gemeenten te laten samengaan indien</p> <p>gebleken is dat ten minste een van deze gemeenten geen mogelijkheid meer heeft om als zelfstandige gemeente volgens de orde van de kerk voort te bestaan.</p> <p>Dit besluit wordt niet genomen dan nadat de kerkenraden en de leden</p>

¹⁷ De civielrechtelijke aspecten moeten in de generale regeling nader worden uitgewerkt.

	<p>zijn gehoord en de betrokken gemeenteleden de gelegenheid hebben gekregen hun oordeel kenbaar te maken. Dit besluit behoeft de goedkeuring van de generale synode.</p>		<p>van de betreffende gemeenten de gelegenheid hebben gehad hun mening kenbaar te maken. Indien een evangelisch-lutherse gemeente betrokken is, hoort de regionale synode vooraf de evangelisch-lutherse synode.</p> <p>De regionale synode kan echter niet besluiten een hervormde gemeente, een gereformeerde kerk en een evangelisch-lutherse gemeente, dan wel twee van hen, te laten samengaan in een nieuwe protestantse gemeente.</p>
			<p>Splitsen</p>
		<p>6</p>	<p>De kerkenraad van een gemeente kan besluiten de gemeente te splitsen nadat de leden van de gemeente en in een gemeente met wijkgemeenten de wijkkerkenraden, de gelegenheid hebben gehad hun mening kenbaar te maken. Indien het een geografische splitsing betreft, stelt de regionale synode het grondgebied (de grenzen) van de nieuwe gemeenten vast. Indien het een niet-geografische splitsing betreft, behoeft het besluit tot splitsing tevens goedkeuring van het moderamen van de regionale synode.</p>

3.7 OPHEFFEN VAN EEN GEMEENTE

3.7.1 Kerk 2025

5 Het rapport noemt de volgende randvoorwaarden om het opheffen van een gemeente mogelijk te maken:

- De stem van de betreffende gemeente legt gewicht in de schaal.
- Het gesprek over opheffing wordt gevoerd vanuit de regionale synode.
- Als de betrouwbaarheid van de kerk op het spel staat, heeft de regionale synode ook zonder instemming van de kerkenraad de bevoegdheid een gemeente op te heffen.
- 10 - Als juridische samenvoeging met een buurgemeente mogelijk is, verdient dat de voorkeur. In dat geval wordt een eventueel vermogen geormerkt voor de missionaire en pastorale arbeid, in het bijzonder gericht op de plaats waar de opgeheven gemeente was gevestigd.
- Is juridische samenvoeging niet mogelijk, dan rest opheffing zonder meer (liquidatie). Een eventueel vermogen wordt op gelijke wijze geormerkt, en beheerd door de regionale
- 15 synode.
- Bij opheffing van een gemeente krijgen de betreffende gemeenteleden een schrijven van de kerk in de regio met suggesties voor mogelijkheden zich aan te sluiten bij een gemeente in de omgeving, en/of (als gastlid) bij een gemeente van een zusterkerk.

- Wie geen keuze maakt dan wel gastlid wordt bij een zusterkerk, blijft ingeschreven als in het register van de kerk.

3.7.2 Kanttekeningen

5 Opheffing van gemeenten vereist nauwkeurige kerkordelijke regelgeving. Het college stelt voor dit te doen in een nieuw artikel, ord. 2-16a.

Een aantal details zullen nader worden geregeld in een generale regeling.

In deze generale regeling zullen o.m. aan de orde komen

- 10 - De vereffening van het vermogen van de gemeente en van de diaconie van de gemeente
- De taak van een commissie van vereffenaars
- De wijze waarop de bestemming van het saldo van de vereffening wordt bestemd ten behoeve van het werk van de kerk in de plaats of regio waar de op te heffen gemeente is gelegen, in het bijzonder het missionaire werk van de kerk; voor het saldo van de
- 15 vereffening van de diaconie van de gemeente geldt dat dit voor diaconale doeleinden zal worden bestemd.
- De voorafgaande instemming van het RCBB
- De juridisch-technische wijze waarop de opheffing plaatsvindt (in verband met nog vrij te vallen erfenissen en legaten)
- 20 - De rechtspositie van aan de gemeente verbonden predikant en kerkelijk (mede)werkers

Ook dient de regionale synode te bepalen of er een vorm van geloofsgemeenschap (kern) mogelijk is onder verantwoordelijkheid van de regionale synode.

Bespreekpunten: rol visitatie, rol RCBB?? Zie ook artikel 2-17 (oud 2-19)

25

Artikel 2-16a. Opheffing van een gemeente	
1	Indien een gemeente niet langer in staat is alle in de orde van de kerk aangegeven taken van een gemeente te verrichten en indien vormen van samenwerking of samengaan met een andere gemeente niet tot de mogelijkheden behoren, is de regionale synode bevoegd deze gemeente op te heffen.
2	De regionale synode kan tot opheffing van een gemeente besluiten <ul style="list-style-type: none"> - op verzoek van de kerkenraad, of - uit eigen beweging, nadat de kerkenraad is gehoord. Alvorens de regionale synode het besluit neemt krijgen de gemeenteleden de gelegenheid hun mening kenbaar te maken. Indien het een evangelisch-lutherse gemeente betreft, hoort de regionale synode vooraf de evangelisch-lutherse synode.
3	Nadat dit besluit is genomen verkeert de gemeente in staat van opheffing en is het moderamen van de regionale synode belast met vereffening.
4	De bepalingen in de orde van de kerk omtrent het leven en werken van een gemeente zijn niet van toepassing op een gemeente in opheffing. De gemeente in opheffing bestaat slechts voort met het oog op hetgeen in en krachtens dit artikel is bepaald. Een gemeente in opheffing heeft geen kerkenraad, geen college van kerkrentmeesters en geen college van diakenen.
5	De vereffening van het vermogen van de gemeente in opheffing vindt plaats met inachtneming van hetgeen in de generale regeling ter zake is bepaald.
6	Hetgeen in en krachtens dit artikel wordt bepaald is van overeenkomstige toepassing op de opheffing van de diaconie van deze gemeente.

7	De leden van de gemeente in opheffing die zich niet aansluiten bij een andere gemeente blijven opgenomen in het landelijk register. van leden die wonen op een grondgebied, dat tot geen enkele gemeente van de kerk behoort, in de zin van artikel 2 lid 2 van deze ordinantie.
----------	---

Opheffing vereist ook aanpassing van ord. 2-19.

	Huidige tekst	Voorstel
	Art. 19. Vermogensrechtelijke aspecten van gemeentevorming	Art. 19. Vermogensrechtelijke aspecten van gemeentevorming
1	<p>Alle besluiten tot</p> <ul style="list-style-type: none"> - vereniging, vorming, samenvoeging of splitsing van gemeenten, - het vormen van een gemeente met wijkgemeenten; - het samenbrengen van gemeenten in een combinatie van gemeenten of in een streekgemeente; - de vorming van een huisgemeente binnen een streekgemeente - de vorming van een missionaire gemeente dan wel - het beëindigen van een combinatie of het opheffen van een streekgemeente dan wel van een missionaire gemeente <p>voorzien ook in de regeling van de daaruit voortvloeiende rechtsgevolgen alsmede de gevolgen voor het gemeentelijk leven. Daarbij wordt in ieder geval een regeling getroffen ten aanzien van de positie van de betrokken predikant(en) en kerkelijke medewerkers alsmede van de diaconale en andere vermogensrechtelijke aangelegenheden van de betrokken gemeenten.</p>	<p>Alle besluiten tot</p> <ul style="list-style-type: none"> - vorming van gemeenten, - <i>samengaan</i> of splitsen van gemeenten, - de vorming van bijzondere gemeentevormen - <i>de samenwerking van gemeenten</i> - <i>beëindiging van samenwerkingsvormen of</i> - opheffing van een gemeente <p>voorzien ook in de regeling van de daaruit voortvloeiende rechtsgevolgen alsmede de gevolgen voor het gemeentelijk leven. Daarbij wordt in ieder geval een regeling getroffen ten aanzien van de positie van de betrokken predikant(en) en kerkelijke medewerkers alsmede van de diaconale en andere vermogensrechtelijke aangelegenheden van de betrokken gemeenten.</p>
2	<p>Het breed moderamen van de klassicale vergadering wint, alvorens een besluit te nemen inzake de regeling als bedoeld in lid 1, het advies in van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken of, in daarvoor in aanmerking komende gevallen van de evangelisch-lutherse synode en - indien een van de betrokken gemeenten behoort tot een andere classis - van het breed moderamen van de andere betrokken klassicale vergadering.</p>	<p>De <i>regionale synode hoort</i>¹⁸, alvorens zij het besluit neemt,</p> <p>het regionale college voor de behandeling van beheerszaken. <i>Indien een evangelisch-lutherse gemeente is betrokken hoort zij ook het de evangelisch-lutherse synode.</i></p> <p>Indien betrokken gemeenten van verschillende regio's deel uitmaken, wordt besloten door beide regionale synoden en geadviseerd door beide regionale colleges.</p>

¹⁸ De meest voorkomende term in de ordinanties voor de betrokkenheid van anderen is: 'horen'. Een enkele maal is sprake van 'advies inwinnen' zonder dat daarmee een andere betrokkenheid wordt bedoeld. Ook bij 'horen' krijgt de gehoorde alle gelegenheid om alles wat deze relevant vindt in te brengen. Het college kiest daarom voor uniform taalgebruik en wijzigt hier 'advies vragen' in 'horen'.

3	Indien twee of meer rechtspersoonlijkheid bezittende onderdelen van de kerk op basis van deze ordinantie worden samengevoegd of verenigd in een rechtspersoonlijkheid bezittend onderdeel - niet zijnde een combinatie van gemeenten of een streekgemeente - vervalt de rechtspersoonlijkheid van de samengevoegde of verenigde onderdelen, behalve voor zover een daarvan de verkrijgende rechtspersoon is.	<i>Bij samengaan van rechtspersoonlijkheid bezittende onderdelen van de kerk</i> vervalt de rechtspersoonlijkheid van deze onderdelen, behalve voor zover een daarvan de verkrijgende rechtspersoon is.
4	Het door samenvoeging of vereniging ontstane onderdeel verkrijgt onder algemene titel het vermogen van de andere bij de samenvoeging en vereniging betrokken onderdelen zoals bedoeld in artikel 3:80 en artikel 2:309 Burgerlijk Wetboek.	Het door <i>samengaan</i> ontstane onderdeel verkrijgt onder algemene titel het vermogen van de andere bij het samengaan betrokken onderdelen zoals bedoeld in artikel 3:80 en artikel 2:309 Burgerlijk Wetboek.
5	Bij de vorming van een nieuw onderdeel van de kerk dat rechtspersoonlijkheid toekomt wordt - mits dat onderdeel eerder onzelfstandig deel uitmaakte van een rechtspersoonlijkheid bezittend onderdeel - krachtens het besluit tot vorming van het zelfstandige onderdeel, een deel van het vermogen van het voor de vorming van het nieuwe onderdeel reeds bestaande onderdeel, overeenkomstig een beschrijving, verkregen door het nieuw gevormde onderdeel op de wijze zoals aangegeven in artikel 2:334a e.v. Burgerlijk Wetboek.	
6	Bij generale regeling worden regels gesteld met betrekking tot de procedure die moet worden gevolgd als van de in lid 3 en 5 geboden mogelijkheid gebruik wordt gemaakt. De generale regeling voorziet in ieder geval in publicatie van het voornemen tot fusie of splitsing in een daartoe geëigend medium, in ter inzage legging van de relevante documenten en financiële jaarstukken, in de mogelijkheid van crediteuren om daartegen bezwaar te maken en in de verplichting om bij de uiteindelijke besluitvorming te verantwoorden in hoeverre die bezwaren zijn ondervangen.	
7	De samenvoeging, vereniging of splitsing die op voet van lid 3 of 5 wordt gerealiseerd, geschiedt bij notariële akte en wordt van kracht met ingang van de dag na die waarop de akte is verleden. Artikel 2:318 Burgerlijk Wetboek is van overeenkomstige toepassing.	Het <i>samengaan</i> of de splitsing die op voet van lid 3 of 5 wordt gerealiseerd, geschiedt bij notariële akte en wordt van kracht met ingang van de dag na die waarop de akte is verleden. Artikel 2:318 Burgerlijk Wetboek is van overeenkomstige toepassing

3.8 OVERGANGSBEPALING

Door het wegvallen uit de ordinantie van de namen van huidige met name genoemde samenwerkingsvormen is een overgangsmaatregel gewenst. Het college stelt de volgende tekst voor:

- 5 **Combinaties van gemeenten, federaties van gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en streekgemeenten zijn per 1 januari 2018 samenwerkingsvormen als bedoeld in ord. 2-14a. De getroffen regelingen blijven van kracht. De samenwerkingsvormen die rechtspersoonlijkheid hebben, behouden hun rechtspersoonlijkheid.**